

Esperantista

REVUO POR ESPERANTO - MOVADO EN ĈSR

Organisace esperantistů.

Zatím se nemůže esperanto šířit jinak než dobrovolnou organizací svých stoupenců. A skutečně dosavadní rozšíření esperanta je výsledkem této organizace. V každé kulturní zemi, kde to veřejná moc nezakázala nebo jiným způsobem tomu nezabránila, je národní svaz k šíření esperanta, jako je náš Svaz esperantistů Československé republiky, jehož nynější stanovy jsou z roku 1937, ale který je pokračovatelem předválečných dvou ústředí Unie a Svazu, založených roku 1908 a přímým nástupcem Svazu československých esperantistů utvořeného r. 1920 z obou původních ústředí. Svaz vznikl původně z činnosti místních spolků, z nichž nejstarší jsou brněnský a pražský klub založené roku 1901 a 1902. Když se pak utvořilo ústředí, bylo ovšem také jedním z jeho úkolů dbáti, aby se i místní organizace zakládaly ve všech významnějších místech. Mělo to úspěch tak dalece, že r. 1938 měli jsme 39 místních odborů. Podle stanov mají se utvořit všude, kde je aspoň 8 členů. Bylo to v těchto místech: Bardějov, Boskovice, Bratislava, Brno, (Klub a TRAKT), Břeclav, Č. Budějovice (Klub, Progreso), Dol. Bousov, Frýdlant n. O., Hluk, Holešov, Hradec Králové, Jaroměř, Josefov, Karvinná, Kolín, Košice, Lázně Bělohrad, Lubná u L., Mladá Boleslav, Mnichov Hradiště, Mor. Ostrava, Nové Zámky, Nový Bohumín, Olomouc, Pardubice, Petřvald ve Sl., Plzeň, Praha, Přerov, Prešov, Příbor, Prostějov, Radvanice, Slezská Ostrava, Tisovec, Turnov, Uherské Hradiště, Velké Meziříčí, Žnojmo. Ve dvou z uvedených měst bylo po dvou místních spolkách. V Brně pro specializovaný úkol rozhlasových pracovníků, v Č. Budějovicích z důvodů ne dosti jasných, aspoň ne nám v ústředí.

Je poučné přirovnat tento seznam ke zprávám o místním hnutí dnes.

Čtenáři, jehož místo chybí v tomto seznamu, dbejž, aby se dostalo do seznamu pro náš nejbližší sjezd v zimě r. 1947!

Čtenáři, jehož bydliště v tomto seznamu je, dbejž, aby tam zůstalo!

Národní svazy pečují, aby esperanto se šířilo všemi způsoby, a zároveň zastupují esperantské hnutí před veřejností a úřady.

Pro povahu věci musí být organizovány mezinárodně.

To je uskutečněno velmi uspokojivě od r. 1922, kdy národní svazy za kongresu v Helsinkách utvořily Stálou radu (Konstanta reprezentantaro), jež měla řídit a koordinovat propagační práci v jednotlivých zemích a tvořila s výborem Universala Esperanto-Asocio v Ženevě Mezinárodní ústřední výbor esperantského hnutí (Internacia Centra Komitato). Universala Esperanto-Asocio byla založena roku 1908 jako mezinárodní sdružení jedinců, jehož cílem je organizovat pomocí esperanta praktické služby všem, jichž duchovní nebo hmotné zájmy přesahují hranice jejich vlasti. Ty služby vykonávali místní zástupci (delegitoj), jichž bylo v době jejího rozkvětu asi 2000 v 56 zemích.

Rozvoj této organizace nebyl bez krisí. Roku 1936 krise vyvrcholila založením nové světové organizace Internacia Esperanto-Ligo se sídlem v Anglii v Heronsgate Rickmansworth u Londýna. Tato nová organizace spojuje funkci ústředí národních svazů i ústředí individuálních služeb

Fr. Bađura en Fayum (Egipto), 7. 7. 1941.
M. Miĥail, T. Inegali, G. Bibaui, S. Auad,
Fr. Bađura, A. Apoulaziz ĉe la Societo de
Biblioamikoj.

J. S. Welhaven:

La sovaĝanaso.

Sovaĝanaso kuŝas
kvieta sur la fjord';
ĝin klaraj ondoj tuŝas,
survoje al la bord'.

Ĉasisto iras ruze
en kruta ŝtonegar',
kaj pafas por-amuze
la birdon sur la mar'.

Kaj ĝi ne povas fendi
nun vojon al la nest',
kaj ĝi ne volas plendi,
la kompatinda best'.

Ĝi tial subakviĝas,
kun doloranta kor'
kaj ond' malvarma viŝas
postsignon ĝian for.

En freŝa la fukaro
nun volas dormi ĝi;
troviĝas sub la maro
kviet' kaj harmoni'.

Trad. H. Fridén.

(El Norvega Esperantisto,
majo 1946.)

Přetiskujeme tuto báseň z několika důvodů:

Je to dobrá báseň vystihující smutek z marnosti života. Upozorňuje na prostotu motivu a jednoduchost formy. Přes to je básnický účinek, jehož se chce dosáhnouti, význačný.

Dáváme ji z tohoto důvodu za příklad našim čtenářům, kteří se pokoušejí o esperantský verš s úspěchem ne vždy uspokojivým.

Všimněte si, že rytmus verše je zcela pravidelný. Střídá se tu tři a půl-stopý verš jambický s třístopým.

U - | U - | U - | U
U - | U - | U - |

Lze však ten rytmus vyložit i též jako tři- a dvou a půl-stopý trochej s předzáškou, což je výklad přirozenější, ale méně schematický.

U || - U | - U | - U |
U || - U | - U | -

Proti schematu není v překladu chyb. Jediné, co by bylo lze vytknouti, je v třetí verši třetí sloka, že »ne« je podle rytmu nepřizvučné, ač smyslem by mělo být přizvučné; ale v pravidlech esperantské prosodie se toto hledisko zvláště nezdůrazňuje.

Rým je obkročný, téměř také všade bez chyby. Nikde není adasismus, to jest rýmování sufixů. Jednou je místo rýmu pouhá asonance (subakviĝas - viŝas) ale velmi zvučná, jednou je jen kvazaú-rimo dormi ĝi - harmoni.

Slovník překladatelův je zcela prostý, neuzívá neologismů. Plyne to z prostoty jeho motivů, jež si žádá prostý básnický jazyk. Nejsme v poesii proti neologismům, ale jen pokud jejich potřeba vyvolává druh básnické myšlenky a potřeba nezvyklého slovního vyjádření. Také pořádek větný je přirozený, jediný přesun je v prvé verši poslední strofy, kde by člen měl být za předložkou a je přesunut z potřeby neproměnného rytmu.

Odporujeme našim čtenářům, kteří se pokoušejí o verše, aby esperantskou poesii četli rozbírajíce ji podle tohoto příkladu. A za četbu theoretickou dovolujeme si jim odporučiti *Parnasa guidlibro* (ach knihovnici lokaj grupoj, proĉ jste nás neposlouchali!), jež »ĉion donas krom genio« nastávajícímu poetovi, a studii dra T. Pumpra »Rým« v Ligilu 1939. S. K.

prostřednictvím delegitůj. Její orgán je Esperanto Internacia, letos vycházející v 10. ročníku.

Jsme členy této ligy jakožto asocio aliĝinta. Z příspěvku každého člena odvádíme 5 Kčs, za něž je každý náš člen zároveň Asocia Membro (AM) de IEL a dostává kupony opravňující hlásiti se o služby u delegitůj. Vedle toho přijímáme přihlášky individuálních, osobních, členů, jichž jsou dva druhy: Členové prostí (membroj kun Jarlibro MJ), kteří za příspěvek 40 Kčs dostávají ročenku (Jarlibro) se seznamem delegitůj a jinými cennými informacemi, a členové abonenti, (Membroj abonantoj MA), kteří za ročních 90 Kčs dostávají vedle ročenky i měsíčník Esperanto-Internacia. Naše členy, kteří jsou zároveň MA, pokládáme za esperantisty plně organisované, a snažíme se, aby jejich počet vzrůstal.

Vedení Internacia Esperanto-Ligo představuje tedy nejvyšší instanci hnutí. Koordinuje činnost národních svazů, pečuje, aby hnutí trvalo i v zemích méně pokročilých, zastupuje hnutí před národními i mezinárodními autoritami, pořádá mezinárodní kongresy esperanta, sleduje kroniku hnutí, pečuje o praktické používání esperanta. Nyní na př. organisuje petici k Organizaci spojených národů. Třináctý universální kongres tehdejšího ústředí byl r. 1921 v Praze (31. VII.—6. VIII.) za účasti 2567 kongresistů z 35 států.

Universala Esperanto-Asocio v Ženevě však nelikvidovalo. Vrátilo se k původní své konstrukci: mezinárodní dobrovolné sdružení esperantistů pro vzájemné služby. Také ono přežilo válku a znovu zahájilo činnost. Jeho orgánem je »Esperanto« vycházející zatímně ve svém 39 ročníku ob měsíc. Příspěvek Membro-Abonanto je 60 Kčs, Membro kun Jarlibro 25 Kčs. Navrhuje se spojení UEA s IEL, my je doporučujeme. Ale věc není zcela jednoduchá. Neboť UEA nehodlá prostě likvidovati.

IEL a národní svazy v ní sdružené představují tak zvané neutrální esperantské hnutí. To znamená, že pečují jen o rozšíření esperanta, že nabízejí esperanto, lhostejno k jakému cíli, tak jako pošta, telefon, telegraf, ovšem též jako elektrina nebo ekrasit. Také ty jsou zcela neutrální, může jich používat, kdo dovede jimi zacházeti, k cíli, jež pokládá za žádoucí.

U esperanta však o naprosté neutralitě lze stěžii mluvit. Fakt je, že se nikdy nepodařilo šířiti esperanto v protidemokratickém vládním systému. Může tedy neutralita esperantské organisace znamenati jen neutralitu k různým směrům politickým, náboženským, uměleckým, literárním, ale sotva může být řečí o neutralitě k sociálnímu a politickému staromilství.

Vedle organisací takto neutrálních existují esperantské organisace, které s šířením esperanta spojují i propagaci určitých politických nebo kulturních usilování nebo směrů.

Nejvýznačnější z nich je hnutí dělnických esperantistů (laborista movado), které spojuje s propagací esperanta šíření socialismu nejrozličnějších směrů od anarchismu po eklekticismus Labour-party. V Čechách před prvou světovou válkou měli jsme znamenitého pracovníka na tomto poli Fr. J. Chaloupeckého, jenž založil r. 1911 jako odbor při sociálně-demokratické Dělnické akademii Sdružení dělnických esperantistů (Laborista unuiĝo esperantista) s českoesperantským orgánem La kulturo, jež vycházela od r. 1912 do 1914. Po válce se toto hnutí zorganizovalo r. 1920 v Lize dělnických esperantistů v Československu (Laborista Ligo Esperantista en Ĉeĥoslovakio) vedené hlavně J. Pechem v Plzni.

V Laborista movado je také jeden směr, jenž odmítá jednu ze zásadních směrnic esperantistické theorie. Esperanto má podle nás být jazyk pomocný, to jest pro každého druhý vedle jazyka mateřského. Proti tomu někteří z Laborista movado vznášejí protest vyhlášeje, že cílem naším má být, aby esperanto se stalo jediným jazykem lidstva, nahradíc vůbec jazyky přirozené. Proto také odmítají účast na petici k organizaci spojených národů vytýkající textu IEL kompromisnost.

Pro ideové rozpory je Laborista movado zorganizováno v různých spolicích, ale daleko nejvýznamnějším z nich byl vždy Beznárodní všesvětový svaz (*Sennacieca Asocio Tudmonda, SAT*), jejíž zkratka pro člena satano se stoupencům velmi zamlouvá. Byla založena 1921. Je zorganizována po vzoru UEA a šíří s esperantem ideje socialistické a komunistické. Vyvíjela velmi pozoruhodnou činnost publikační, ale stále byla zmítána ideologickými spory mezi různými směry komunistickými a socialistickými.

mi, mnoho svízeltů působili organisaci stoupenci anarchističtí a projevovalo se to mnoha secesemi. Ale nikdy ani publikační ani organizační činnost SAT nezaknula. Byly pořádány samostatné mezinárodní kongresy, zájezdy, školy, konference a podobně. Organem jejím byly znamenitě redigované Sennacieca revuo, a Sennaciulo. Také SAT přetrvala válku a obnovila činnost. Před válkou mívala 7000 členů. Jeden z jejich kongresů konal se v Leningradě, roku 1926, 6 - 10 srpna, se 400 účastníky ze 14 zemí. Ale od roku 1930 přestali sovětští esperantisté býti členy SAT, komunisté vytýkali vedení, že je laxní v otázkách třídního boje.

Vedle SAT nejvýznačnější je hnutí katolických esperantistů, jež je organizováno od roku 1910 jako Mezinárodní katolické sdružení esperantské (*Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista IKUE*). Má ústřední mezinárodní výbor ze zástupců zemských lig, pořádá též samostatné mezinárodní kongresy, vydává měsíčník *Espero katolika*, a po válce také znovu ožilo. Roku 1936 konal se jejich mezinárodní sjezd v Brně. Stojí za zaznamenání temata některých jejich sjezdů: Sjednocení církví, Hmotná organizace církve, Katolická sociální akce, Ochrana dívek, Všesvětový apologetický svaz, Katolíci a pacifismus, Esperanto a vystěhovalectví, Katolické misie. U nás je hlavním jejím zástupcem Fr. Buhr.

K účasti v esperantské organisaci zveme všechny, kdož chtějí přispěti k šíření esperanta. Není možno, abychom se přiblížili k svému cíli, nekráčeje v spořádaném řádku. Těm, kteří se rozhodnou jíti s námi, nemůžeme slíbiti mnoho. Můžeme jen vzpomenouti nedávno řečených slov znamenitého předsedy Ústřední rady odborů pana poslance A. Zápotockého, že za pracovní vypětí pracovníků na vybudování republiky nemůžeme slíbiti nic jiného, než že jejich děti se budou míti lépe. Ani my nemůžeme svým spolupracovníkům slíbiti nic materiálního. Jen to jim tvrdíme, že jdouce s námi pracují na pokusu jak dáti lidstvu jeden z nástrojů dorozumění mezi národy. Pracujeme na pokusu, ale stojí za to, aby tento pokus byl podnikán, a to v rozsahu o mnoho větším než dosud.

Dr. Stan. Kamarýt.

Prezidinto de E-Klubo Brno batalis en ĉs eksterlanda armeo.

En ĉeĥoslovaka eksterlanda armeo deĵoris de la jaro 1940 ĝis fino de 1945 s-ano *Frant. Baĉura*, prez. de la Brno-klubo dum 1931/32. Bonega homo, ĉiam ŝercema k. ĝaja, energia k. kuraĝa, k. sindona esperantisto. Ni opinias, ke legantoj de »*Esperantista*« trovos interesaj liajn sortojn, travivaĵojn k. spertojn pri Esperanto ĉefe en proksima Oriento. Jen sekvas konciza priskribo de l' travivaĵoj, kiel ni ilin notis laŭ rakontoj de s-ano Baĉura. Li mem pro suferinta grava malsano ne kapablas sufiĉe uzi la dekstran manon:

Post la germana okupacio: laboro en subtera organizo k. jam en februaro 1940 akuta danĝero, gestapo venas por aresti min. Tiel komenciĝis mia fuĝo ok. vojaĝo eksterlanden en ĉeĥoslovakan armeon. Kelkajn tagojn mi kaŝadis min en Brno, apud Brno, Praha, Přerov, fine mi feliĉe transiras slovakon landlimon per ŝarĝvagonaro al Púchov k. Bratislava. En marto 1940 mi transiras nokte kun 10 oficiroj hungaran limon, sed trafas nin la unua akcidento; ni estas arestitaj k. eskorte venas en Budapeŝton. Tie en karcero pli ol 300 ĉeĥoj-fuĝintoj k. ni spertas malsaton, malvarmon, pedikojn, dormadon sur cemento sen kovriloj.

Post unu monato postulas gestapo mian transdonon - ili juĝas, ke mia kulpo estas aparte granda, ĉar mi estas polica inspektoro, kiu eĉ moviĝis inter ili - k. mi estis eskortata en Košicen k. sur limo atendas min malbona fino. Sed ne, en tunelo ĉe Košice denove per fuĝo mi savas min, ricevas helpon de la Pola Ruĝa Kruco, k. en la sama nokto vagonare Budapeŝton. Tie franca konsulejo organizas vojaĝojn en Jugoslavion. El Budapeŝt al la jugoslava limo ni estis forveturigataj per aŭtomobiloj, nokte denove transiro de la limo trans marĉejoj, tiam jam sukcesa. Sur la limo frata akcepto fare de jugoslava limĝvardio k. venontan tagon komforte en Beogradon.

Ni legis.

Sinjorino Roosevelt ricevis multajn sugestojn por Esperanto. S-ino Roosevelt, kiu jam plurfoje okupis sin la temo dde dua lingvo por ĉiu apud la respektivaj gepatraj lingvoj, antaŭ nelonge skribis en *The Daily Telegraph*: »Unu el la plej gravaj helpoj por paco estus la adopto de unu lingvo, kiu estus instruata en ĉiu lernejo al ĉiu infano en la mondo... Multaj skribis al mi sugestante, ke Esperanto estu tiu lingvo. Tio ŝajnas al mi iom nepraktika.« Se sinjorino Roosevelt povus foje ĉeesti Universalan Esperanto-kongreson, ŝi certe ŝanĝus sian opinion pri la »nepraktikeco« de Esperanto. (Heroldo de E. 1. julio 1946).

Letero de Wanda Zamenhof. Okcident-sveda saluto estas ciklostilita bulteno de Okcident-sveda distrikto de la Sveda Laborista Esperanto-Asocio, kies numeron 2-an de dua jarkolekto ni ricevis. Ĝi aperas en Göteborg. La enhavo estas tre simpla, multaj adresoj de korespondantoj. Por ne-membroj estas interesa letero de Wanda Zamenhof, kiun ni represas: Al sinjoro Einar Adamson, Värmlandsgat 18, Göteborg. Kara samideano! Viaj pakajoj sendataj al ni dum germana okupacio faris al mi grandan plezuron. Ili estis hela radio en nia malĝoja tiama vivo. Ili estis por mi pruvo, ke ni ne estas forgesitaj, ke ni posedas amikojn en la vasta mondo. La jaroj, kiam Vi sendis pakajojn, estis teruraj por ni; mi jam ne havis sciigon de mia edzo, sed ankoraŭ mi havis miajn proksimajn familianojn. Mi loĝis kun mia patrino, kun miaj ambaŭ fratinoj, preskaŭ ĉiun tagon ni kunvenis kun Sofia kaj Lydia. La kruela sorto forrabis preskaŭ ĉiujn. Feliĉe savis sin mia filo kaj unu fratino, kies edzo estis malliberigita. Mi laboras en mia fako, kiel okulkuracisto, Ludoviko studas en Politekniko kaj mi esperas, ke li fariĝos bonega inĝeniero. Mi kore salutas Vin kaj svedajn samideanojn.

En Sovet-Unio nun funkcias Unuiĝo de Sovetaj Esperantistoj. Prezidanto estas kapitano Nekrasov. Tiel raportas sen pluaĵoj detaloj bulteno »Okcident-sveda saluto« n-ro 2 el aprilo 1946.

Terura kaj kortuŝa historieto estas rakontita en Svisa Esperanto aprilo-Majo 1940: Dank al Esperanto. La 21-an de majo 1940 mi troviĝis en la ur-

bo A... (Francujo). La soldatoj de la invada armeo alvenis en tiun urbeton, kiam ekvesperiĝis. La sekvantan matenon ili arestis multajn civilulojn. Mi mem estis unu el tiuj arestitoj kun Alĝeriano kaj Belgo. Ni estis lokitaj apud muro, kie ni apogiĝis, la brakoj supren. La Belgo estis Esperantisto kaj mi mem iomete lernis la lingvon. Ni do interŝanĝis kelkajn vortojn. Subite germana gardstano proksimiĝis kaj demandis:

— Ĉu vi estas esperantistoj?

— Jes.

— Bone, mi provos helpi vin forkuri, ĉar la grupo estas elektita por esti mortpafita.

Poste li foriris. Eble unu horon post tiu interparolo en la momento, kiam atento de ĉiuj arestitoj estis altirata al tio, ke unu arestito ĵus ricevis baton en femuron pro tio, ke li mallevis la brakojn, mi sentis min altirata malantaŭen.

Mi turnis la kapon kaj rekonis la germanan soldaton, kiu demetinte la kaskon faris signon al mi. Mi falis teren, imitata de la Belgo kaj Alĝeriano, kiuj mem ankaŭ vidis la signon. Ni rampis ĝis malantaŭ la proksimaj domoj. Alveninte tien, post rapida manpremo mi forkuris tra la kampoj.

Poste mi eksciis, ke 141 civiluloj estis mortpafitaj tiun tagon.

Dank' al Esperanto mi kaj miaj du kamaradoj, pri kiuj mi nenion sciis poste, estis savitaj.

Jen kial mi finlernas la lingvon kaj gvidas kurson en nia loĝurbo.

A. J.

Amikoj de Esperanto en Brazil registaro. Sekve de politika movado okazinta la 29-an de oktobro lastjara forlasis la prezidentecon la Brazil Respubliko d-ro Getulio Vargas, kiun anstataŭis la Prezidanto de la Supera Federacia Tribunalo s-ro ministro José Linhares. Ĉe la organizado de la ministerio ni havis la plezuron vidi, ke estis nomita ministro por edukado kaj saneco s-ro prof. Raul Leitao da Cunha, kiu, tiam rektoro de la Brazil universitato, faris ĉe la deka Brazil kongreso de Esperanto okazinta en Rio de Janeiro la belan kaj erudician paroladon, kiu ĝin malfermis. Estis ankaŭ granda nia ĝojo pro la elekto de nia bona amiko s-ro ambasadoro José Carlos de Macedo Soares, al kiu tiom ŝuldas Esperanto, por la ofico de Regdelegito de Sao Paulo, la plej grava ŝtato de la Federacio. (El O Brazil Esperantista, dec. 1945.)

En la ĉefurbo de Jugoslavio funkciis ĉs. militista oficejo, do unue rekrutiĝo k. envicigo en transporton al Beirut kun fina destino: Francio. Mia transporto estis forvojaĝonta nur post du monatoj, do mi laŭ la jarlibro elserĉis tiean esp. klubon k. dum du monatoj mi ĝin regule vizitadis. La kunvenoj okazadis precize, malgraŭ la senteble kreskanta k. pliakriĝanta krizo k. danĝero k. ŝate mi ilin partoprenis. Post du monatoj mi adiaŭis la gastamajn, zorgoplenajn, sed firme deciditajn samideanojn k. forveturis al Beirut. Sed en Francion ni jam ne veturis, Francio estis venkita k. kapitulacis. Ni estis transprenitaj de Angloj k. veturis en Palestinon, kie estis formata ĉs. korpuso de Meza Oriento. En Palestino ni submetiĝis al funda militista edukado k. ekzercado, nu k. sekvis kutima k. tamen eksterordinara soldatvivo k. kampado. Kaj renkonten al samideanoj de Jerusalemo, Betlehem k. de aliaj lokoj. Ĉie ĉora akcepto, ĉie fervoro, ardo, vigla vivo, multegaj konatiĝoj k. amikaj rilatoj, multegaj konatiĝoj kun esperantistoj-soldatoj el la tuta mondo, nome Angloj, Aŭstralianoj, Novzelandanoj, Poloj, Hindoj, Afrikanoj ktp. Same en Tel Aviv, Haifa k. a. Ne mankis prelegoj pri Ĉeĥoslovakio k. oftaj informoj. Ankaŭ en ilia societo vizitoj al memorindaj k. sanktaj, lokoj, al la Morta maro.

Post finekzercoj dejore en Egipton. Post alveno en Aleksandrijo mi tre baldaŭ ekinterrilatis kun s-anoj. Tiam prezidanto de la klubo, kun multaj membroj, estis s-ano Bell, bonega, vigla k. tre aktiva homo. En la klubo diversaj nacioj, krom Egiptanoj, Grekoj, Angloj k. a., societo amika, tre agrabla k. ĉarma k. interesa.

En Egipto oni bone vojaĝis, soldatoj havantaj forpermeson veturis senpage. Dum mallongaj forpermesoj mi entreprenis multajn ekskursojn al Kairo, kun belegaj ĝardenoj k. granda zoologia ĝardeno, al piramidoj k. sfinksoj, templo Karnak, en Valon de reĝoj, Luksor, Fajum, Assuan ĝis al limo de Sudano. Mi ne forgesos amikaĵojn de s-anoj en Fajum, nome Migalli k. Nasif. Ankaŭ mi estis enkondukita de egiptaj samideanoj al potenca guberniestro. Akcepto okazis kun plena patricia digno k. laŭ tradiciaj ceremonioj k. invito al solena vespermanĝo en granda luksa palaco halo, oraj pladoj k. pokaloj, juveloj, sudanaj negroj bunte zonitaj, ĉion vidantaj k. ĉion sciantaj, mirakle priservis divenante k. tuj plenumante ĉian ajn deziron. La altrungulo mem parolis Esperanton. Lia persona sekretario arda esperantisto k. ĉarma amiko. Donace mi ricevis egiptajn skulptaĵojn k. aliajn karajn memorizaĵojn.

En Oriento mi renkontadis ĝenerale bonege parolantajn s-anojn, lingva talento de l' orientanoj estas ja konata. Ofte mi vojaĝis dejore inter Egipto k. Palestino k. okazis diversaj k. surprizaj renkontoj kun esperantistoj.

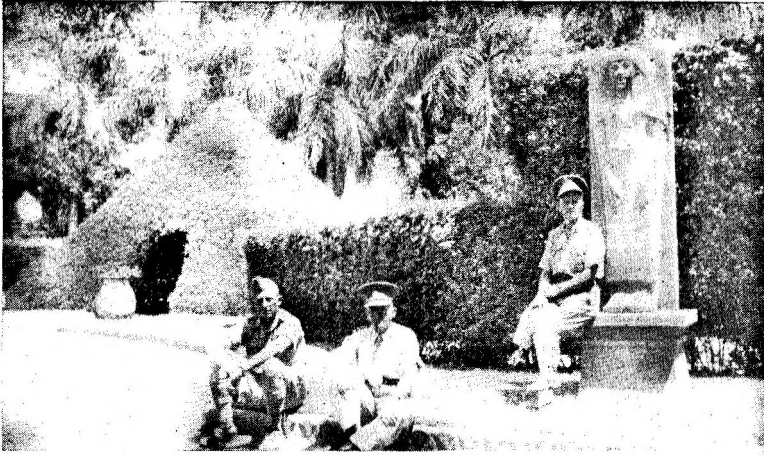
Vagante en montoj de Judeo mi falis en manojn de Beduenoj, ili estas timindaj k. konataj rabistoj. Kiam mi diris, ke mi estas el Ĉeĥoslovakio, ili tuj ŝanĝis sian konduton, iĝis amikaj, troviĝis inter ili unu, kiu konis nomon de prezidento Masaryk k. montris lian portreton, kiun li portis ĉe si. Kaj poste mi estis laŭ ilia plej bona ebleco gastigita k. la sekvantan tagon tre bone adiaŭis.

Venis bataloj ĉe Tobruk, El Alamein, elpelo de Rommel el Afriko k. ĉs. korpuso en la j. 1944 veturas en Anglion. Tie trafis min danĝera meningito k. akceptas min hospitalo en Hammersmith. Skribinte al esp. klubo londona, mi ricevas karan k. simpatian viziton de s-anino Major, kiu alportis diversajn esp. gazetojn k. librojn. Post resaniĝo mi venis al mia korpuso en Southend-on - See, bela marurbo k. banloko sude de Londono. Kore mi rilatis kun multaj samideanoj k. iliaj familioj, nome kun s-ano Murray. Dum la instruista kongreso en Londono prelego pri Ĉeĥoslovakio k. intervjuado.

En Anglio estis la movado tre aktiva, sistema k. vigla., novaj amikoj ĉe ĉiu paŝo, esp.-soldatoj en ĉiuj aliancaj armeoj. Plaĉis al mi tie, ĉeĥoslovakoj estis ŝatataj, ĉiu plene renkonten iris al ni, Angloj scias mirinde labori k. esti tre ĝajaj, la virinoj tre serioze k. eminente plenumis taskojn en ĉiuj fakoj.

En oktobro 1945 aŭtomobile trans Francio k. Germanio en denove liberan, sopiratan patrujon.

Miaj spertoj pri Esperanto, kiu akompanis min dum la tuta vojaĝo, estas la plej bonaj, rememoroj la plej agrablaj. Ĉie mi per ĝi trovis amikan

Fr. Bađura en Kairo ĉe Isis-statuo.

medion, helpemon, agrablajn k. klerajn kunulojn. Neniam mi preterpasis okazon elserĉi ilin k. ne estis urbo, kie ili ne estus.

Finante, mi elkore dankas ĉiujn samideanojn el Jugoslavio, Palestino, Egipto, Anglio k. la ceterajn el la tuta mondo, kiujn mi renkontis neatendite sur miaj vojoj.

Skribis J. Vondroušek, nuna prez. de E. K. en Brno.

Josef Vitek:

Gajaj rememoroj el Svedujo.

(Daŭrigo)

La klubo en Malmö estas en sia laboro ekzempla. Ĝi posedas belan klubojn kaj pli ol cent membroj kreas belan insulon de Esperantujo. La 40jara jubileo estis vere malgranda internacia kongreso aŭ almenaŭ ĝia provo. Granda luksa salonego de la urbodomo gastis amason da diversnaciaj gesamideanoj. Sufiĉas mencii, ke venis por ĉeesti 55 danaj esperantistoj, inter ili eminentuloj-pioniroj, fraŭlino Noll, samideano Vasiljev ktp. Tagmanĝo, amuza vespero post la ĉefa jubilea programo, ĉio, ĉio estis tre bone organizita kaj ni ĝojas, ke tiuj ĉi spertuloj prizorgos internacian kongreson 1948. Sed post la bela taĝo venas denove la prozo de l' vivo kaj mi haltas en malgranda urbo Tranas. Tie Esperanto ankaŭ bone vivas. Multaj poloj laboras en tieaj ledofabrikejoj. Jam sekvantan matenon mi forveturas en belegan Linköping, urbo kun malnova katedralo kaj aliaj konstruaĵoj, flugmaŝina kaj vagona grandkonstruejo. Instruistino Dora Andersson kaj ĉefredaktoro Hilmer Johansson zorgas pri mi. Entute tri prelegoj elĉerpas mian restadon inter tre agrablaj gesamideanoj. Norrköping akceptas min. Neniam mi pensis, ke tiu ĉi urbo estas tiel granda kaj bela samtempe. La vespero en la klubo estas neforgesebla. Ĉu vi volas bone amuzi, ĉu vi volas danci, entute ĉu vi volas bonfarti? Jes, tiam vi devas viziti la kluban kunsidon. Mia prelego okazis dum la ĉeesto de 60 gesamideanoj el 5 nacioj kaj la horoj ĝis la noktomezo tre rapide pasis kaj ni tamen ankoraŭ ne volis hejmen. Trankvilaj Svedoj montris al mi multfoje, ke ili konas esti ankaŭ agrable gajaj, ke ili konas la valoron kaj mallongecon de la vivo. Sed Norrköpinganoj posedas ankaŭ belan esperantohejmon en la proksimeco de la urbo, kie ni agrable pasigis sekvantan posttagmezon. Amiko Pihlström, ĉu nia bela redaktorino bonfartas? Ŝi skribis vere tre bonan artikolon pri Ĉeĥoslovakio. Dankon!

Matene forportas min. la vagonaro en industrian Eskilstuna, kie mi de post la kongreso en Parizo havas mian amikinson Helga. Estas iom da diferenco inter tiu kaj tiu ĉi tempo. Pasis 14 jaroj kaj nun ni ambaŭ havas siajn proprajn familiojn kaj restas nur rememoro. Vesperan prelegon sek-

«Batalintoj por libera Hispanujo laŭ parolado de s-o Haiderer en la E-grupo Harmonio en Wien XV. la 21-an de dec. 1945 apartenintaj al 27 nacioj dum la enlanda milito interkomprenigadis esperantlingve. Kiam Franco venkis, la internaciaj brigadoj estis fortransportitaj en tendaron en Francujo. Ankaŭ tie renkotiĝis multaj esperantistoj kaj ili eĉ aranĝis »kongreson« dum kiu ili ĵuris ekbatali por Esperanto veninte hejmen. Eĉ en koncentrejo Dachau oni interkompreniĝis per Esperanto. (Mittellungsblatt, Wien, Marto 1946.)

Jam aperas turisma materialo esperantlingva. Bela ilustrita broŝuro pri la urbo Brugge estas senpage havebla de la urba administracio. Skribu al Oficiala Servo por Turismo, Kakke-Markt, Brugge, Belgio.

Demokratizo de Pollando. La plej karakteriza eco de nuntempa Pollando el et hilteriana juĝo liberigita, estas la grandega procedo de demokratizo de la lando, kiu apenaŭ nun, do kompare kun Okcidentaj landoj kun ĉirkaŭ 100-jara malfruiĝo vere okazas ĉe ni... Vere ne en tio, ke ni nomiĝas respubliko; ankaŭ ne en tio, ke ĉefoj de tiu respubliko estas iamaj laboristoj kaj oficistoj; nek en tio, ke en oficiala titoligo ni ne plu uzas la feŭdalan vorton »pan« (sinjoro), sed la vorton »obyvatel« (civitano); ĉio ĉi estas ĝustaj sed nur eksteraj signoj de demokratizo. La vera esenco de tiu demokratizo konsistas en tio, ke la pola popolo fariĝis ĝuste dum la terura okupado plenkonscia nacio, sentanta sin kiel unuo, kiel tutaj, plene respondeca pri la sorto de sia patrujo, deziranta preni sur sin la taskon de ĝia gvidado kaj evoluo - same ekonomia kiel kultura. Fine - ke tiu-ĉi pola popolo - per siaj plej konsciaj reprezentantoj kaj gvidantoj - volas fariĝi egala al la plej evoluintaj nacioj kun ilia socia kaj kultura progreso. (Pola esperantisto, n-ro 1-a, majo 1946. Krakow)

En Hungario oni ankaŭ ne atentis la nun tre ofte legatan devizon pri ekonomio en fondado de Esperantogazetoj kaj bultenoj. En Budapeŝt komencis aperadi ciklostilita »Informilo. Raportoj de Hungaria Esperantista Societo laborista«, tri paĝoj redaktitaj de Sas Béla, kies devizo estas »Per Esperanto por socialismo«. Ni represas el ĝi poemon de

K. Kalocsay:

RETROVO.

Popoloj elsangintaj, ĉu vi havas
Ankoraŭ forton por kunigo frata,
Dum vin nun kiel skurĝo senkompata
La frosto kaj la senpaneco trafas?

Okuloj viaj de malsato kavas,
Kaj la heredo de abomenata
Hokkruca stulto kaj frenez' mondbata
Vin premas, ke vi krias: kiu savas!

Tamen, la mondo post la prov' terura
Devas revivi kaj en vivo nova
Forĵeti rubojn de l' pasint' malpura.

Kaj preni en la koron kun retrova
Gojo la ĝermon de l' fratec' futura:
La benon de l' heredo Zamenhofa.

Ni represas tiun ĉi poemon ankaŭ kiel modelon por niaj versfarontoj! Atentu, kamaradoj! La temo mem estas preskaŭ banala. Ĉiu ja nun deklamas pri abomeneco de Hitlera stulteco kaj pri la homara frateco. Sed atentu la formon: senstumblaj elizioj, sonantaj, ne ofte legataj ritmo, tute natura vortordo, malmulrimoj faras el tiu ĉi soneto soneton majstran. La poemfara virtuozecco de Kalocsay dum la sepjara silentado ne malkreskis.

Aŭstriaĵ esperantistaj fuĝintaj el la lando antaŭ la nazistoj. Laŭ informo en la plenkunveno de Aŭstria Esperantista Federacio (31. III. 1946) vivas Eckstein en Svedio, Bernfeld en Ameriko, Mildwurf en Londono, familio Parnes en Afriko, Klein en Londono. Ĝis nun neniam sciigoj alvenis pri sorto de iama honora prezidanto de AEF prof. dro Hugo Jokl kaj de eldoninto kaj ĉefredaktoro de la vaste konata Esperanto-jurnalo Verda revuo s-o Franz Schreibenreiter. (Mitteilungsblatt für Mitglieder, Funktionäre, des Esperanto, April-Mai 1946). Ni aldonas al tiu informo esprimon de ĝojo, ke samideano Hugo Jokl travivinta arestejon Terezín vivas nun ĉe ni en Tábor.

Esperanto en Aŭstriaĵ lernejoj. Vicprezidanto de AEF inspektoro dr Führung transdonis al la plenkunveno de AEF gravegan komunikon. Post persista agado li sukcesis rilate al Esperanto enpenetri en Ministerio por Instruado. La leĝaj bazoj por la enkonduko de Esperanto en la lernejojn nun estas kreitaj. En la oficiala dekreta bulteno n-ro 3 aperis jam la instruplanoj por Esperanto,

vas orkestra muziko, kiun gvidas la kluba prezidanto. Okazas ankaŭ lotumado. La unua premio estas tre konata esperantigita libro Gösta Berling. Sed ankaŭ nun la feliĉo estas blinda kaj la libron gajnis neesperantisto. Tamen ni almenaŭ esperu, ke tiu gajno instigos lin lerni la lingvon. Sekvantan tagon pluvego akompanas min ĝis en Stockholmo, kie denove atendas min al ni jam konata samideano Bernhard Eriksson, ĉe kiu mi loĝas kaj kun kiu mi pasigas ĉiujn neforgeseblajn horojn en la ĉefurbo. Kian ĝojon mi havis, kiam ni vizitis la printempajn studentajn festenojn en Skansen. En Skansen montras la Svedoj, kiel aspektis tuta Svedio antaŭ kelkaj jarcentoj. Vi trovas malnovan Skanion same kiel Laplandon kaj komparas la diferencon. Sed por Skansen kaj ceteraj partoj de la ĉefurbo vi bezonas minimume unu semajnon. Tre interese estis por mi ankaŭ vidi la festotagon de la laboro: la 1-an de majo. Ĝi estas tute alispeca ol en nia lando kaj organizita per la sindikata movado. Ĉiuj fakoj portas siajn flagojn kaj la okuloj de l' esperantisto ĝojas vidante inter la aliaj grandan esperantoflagon same kiel propagandajn ŝildojn. Multaj orkestroj gvidas la homamason ekster la urbon, kie okazas la programo de l' festeno: belaj kantoj de unu laboristo, amatora kantisto, prelegoj de l' gvidantoj de la sindikata movado, prelego de la ĉefparolanto ministro Viggfors kaj kantado de ĉiuj. Trankvila, serioza festeno, kiel ĉiam ĉe la Svedoj. Interese por la Ĉeĥoslovakoj estas vagi tra Stockholmo, kies konstrusistemo kaj entuta aspekto estas tute alia ol tiu de Praha aŭ aliaj niaj grandurboj. Tri tagoj tamen tre rapide pasas k. nun mi vizitas jam konatajn urbojn Vingaker kaj Västeras, kie estas denove intereso pri la prelegoj. Jam en Stockholmo oni konstatas tiujn tre klarajn noktojn, kiuj por ni simplaj mezeŭropanoj estas malkonataj kaj iom strangaj. Nun veturante ĉiam pli kaj pli norden mi povas uzi la nokton por trarigardi la belecojn de la regionoj, kiam la tago ne sufiĉas. Krylbo kaj Avesta estas urbetoj kun multaj esperantistoj, tre bonkoraj kaj veraj amikoj de nia ŝtato. Tra fama Hedemora mi forveturas en Borlänge, kie mi dufoje prelegas sub la gvidado de konata eksinstruistino Boden kaj amiko Jansson. La 11an de majo akceptas min malnova minejurbo Falun kun siaj kuprominejoj kaj multaj fabrikoj. Estas necese menciigi, ke la kuprominejo apartenas al la plej malnova eŭropa akcia societo. Ĉiujn elspezojn de batalantaj Svedoj en la tridekjara milito estis financitaj per la gajno de tiuj ĉi minejoj. Interesa estas la urbo mem, kiu havas diversajn vidindaĵojn kaj malgrandan havenon. Falun estas la centro de l' koro de Svedio-Dalekarlio. Kvindek kilometroj dividas nin de pitoreska lago Siljan kun la urbetoj Mora, Leksand kaj la vilaĝo Rättvik. La viziton de tiu ĉi regiono oni devas nur rekomendi al ĉiu vizitanto de Svedio, ĉar nenie estas tiom da folkloro beleco kunligita kun la naturbeleco kaj originala vivo de la loĝantaro. Plej grandaj festenoj okazas dum la punkto de sankta Johano. Tiun nokton oni ne dormas, ĉar oni bonvenigas la noktomezan sunon. Dalekarlia ligna ĉevalo originale kolorigita kaj pentrita restas kiel inda memoraĵo al tiu tre vizitinda regiono. (Daŭrigo).

Ĉeĥaj gazetoj kaj Esperanto.

Sinteno de gazetaro al nia movado estas iom alia ol ĝi estis antaŭ tiu ĉi milito. La ĵurnaloj mem estas aliaj. Ili sentas sin pli respondecaj pri evoluado de la aferoj. La amplekso de ĵurnaloj estas malpli granda. Ankaŭ pro tio enmeto de artikolo sendita el ekstero ne estas tiom hazarda ol ĝi estis sisteme. Tial ni povas esti ĝenerale kontentaj pri la fakto, ke spite la ŝanĝita situacio aperas en ĉeĥa gazetaro artikoloj pri nia movado. Sed grava diferenco kompare kun la epoko pasinta estas ankoraŭ en tio: Aperas artikoloj ne senditaj de ni propagandistoj.

La statistikon ni faros en fino de la jaro. Pri jaro 1945 ni diris ion jam en la raporto pri kongreso sur paĝo 10. Tie ĉi ni volas raporti ne komplete, sed pri aperaĵoj gravaj aŭ interesaj pro iu speciala kialo.

Ĉin, provinca organo de ĉs. sociala demokratio en Brno, aperigis kurson de Jan Zeman en 19 lecionoj 6. I. - 22. V. La kurso havis konsiderindan resonon. Sed krom la kurso aperis kaj aperas tie multaj priesperantaj artikoloj, el kiuj precipe menciinda estas tiu de Jaroslav Tomčík (18. I.),

kiu priskribas liajn spertojn de eksterlanda ĉeĥoslovaka soldato dum la milito en Beograd, Istambul, Ankara, Francio, Anglio. Ni citu la sinceran konstanton de batalanto pro kaj por socialisma demokratio: »En ega politika kaj morala malordo, en kiu ni trovis Francion dum la jaroj 1939-40, mi povas kun bona konscienco diri, ke la francaj esperantistoj, kiujn mi renkontis, staris en tiu franca konfuzo kaj ĥaoso firme kaj kuraĝe«.

Lidová demokracie havis 6. I. felietonon de Emil Zavadil »Ĉu ni ne malatentas Esperanton?« La teksto pendis poste atentige aranĝita en pluraj vestibloj de universitataj haloj en Praha kun Asocia adreso.

Práce, organo de Revolucia sindikata movado, versimile la plej legata ĵurnalo, enhavas de post aprilo 1946 mallongajn sed eĉ por esperantistoj interesajn artikolojn Z esperantského světa (El Esperanto-mondo) preskaŭ ĉiusemajne, verkatajn de Julie Šupichová, kies ĉifron Ejs ni tie salutis kun aparta kontenteco.

En *Právo lidu* el 6. I. ni legis: »Sur nigra tabulon de niaj »rimarkoj« ni alnailas tiajn aferojn, kun kiuj ni malkonsentas, kaj kiuj estas en intereso de sana ŝtatevoluo forigendaj. Tial ni pri ili kritike atentigas en nia ĵurnalo. Sed oni faras ankaŭ multajn etajn memorindajn aferojn, kiuj meritus esti publikigitaj sur iu - honortabulo. Kiel ekz. tiu ĉi kazo: niaj ĉefaj esperantistoj prizorgas ĉiutage regulajn disaŭdigojn, kiuj - precipe tiuj disendataj sur mallongaj ondoj - estas diligente aŭskultataj de esperantistoj en la tuta mondo. Se vi tion ne kredus, redakcio de esperantlingvaj disaŭdigoj montros al vi leterojn el ĉiuj partoj de la terĝlobo. Kaj kiom eksterordinaran signifon propagandan havas tiu ĉi laboro por la respubliko, estas vidate precipe el leteroj de esperantistoj svedaj. Tiuj niajn disaŭdigojn ne sole regule aŭskultas sed ankaŭ fiksis skribe, tradukas sveden kaj tiamaniere akiritajn sciigojn disponigas al la sveda preso. Tiel represas tiajn informojn precipe svedaj social-demokrataj gazetoj. Per tiu ĉi agado de nia esperantlingva disaŭdigo estis en nordaj landoj paralizita agado de malĝaje fama Jaksch.« - Tiajn artikolojn ni legas kun aparta ĝojo. Ili ne »propagandas«, ili simple raportas pri la faktoj. Kaj tio estas la plej bona kaj efika propagando. La ĉifro jam akceptu nian dankon kaj gratulon.

Jiráskův kraj, oficiala organo de Distrikta nacia komitato en Náchod, aperigas preskaŭ regule, proksimume ĉiun monaton, kroniketon de Šupichová »El Esperanto-mondo«. La 28. VI. aperis post la ĉeĥa teksto de Šupichová (25 linioj) senerara esperant-lingva teksto verkita de la redakcio mem, kiu dankas nederlandan samideanon Faulhaber pro la sendita letero. La redaktoro sinjoro Šimáně akceptu nian gratulon pro bona scio de nia lingvo.

En *Turistické noviny* ni trovis du artikolojn de Šupichová »Esperanto, helpanto de turismo« (7. IX. 45) kaj »Bona afero venkis« (2. I. 46).

En *Hlas*, organo de ĉs. partio popola en Moravská Ostrava, aperas regule ĉiusemajna rubriko. Ankaŭ en tiea *Československá demokracie* ni trovis artikolojn. La samideanoj de la urbo akceptu dankon pro ilia persistemo, kiu havas rezulton tre rimarkindan.

En Olomouc aperas relative ofte diversaj sciigoj en *Osvobozený našinec*, *Stráž lidu*, *Volné slovo*.

El *Svobodný směr* en Plzeň estu tie ĉi tradukita (el 11. V.) sekvanta artikolo: Holanda esperantisto dankas. Dum tiuj ĉi tagoj ricevis s-ro Josef Hylák, frizisto en Plzeň, esperantlingvan leteron kun sekva enhavo: Denove estas permesite sendi leterojn en fremdlandon kaj mi promesis skribi al Vi. Mi estas jam en mia patrujo. Mi dankas al Dio, ke la milito estas finita kaj mi ne estas morta. Longe mi estis malsana. Mi pezis sole 52 kg. Neniaj mi forĝesos la tagon, kiam mi estis liberigita el la koncentrejo fare de ĉeĥoslovakaj partizanoj. Se ne estus partizanoj, mi estus hodiaŭ morta. Tri semajnojn mi estis en malsanulejo en Protivín kaj ĉeĥa kuracisto aranĝis, ke mi povis esti enhejmigita. Neniaj mi forĝesos Vian bonan helpon, kiam mi estis en Plzeň, ke Vi donis al mi panon kaj monon. Ĉiam mi tre dankeme rememoros Ĉeĥoslovakion. La popolo estis ĉiam bonkora kaj bona. Mi esperas, ke Ĉeĥoslovakio estos feliĉa lando, granda kaj riĉa lando kaj lando ĉiam libera. Ĉu Vi povas sendi al mi foton de Dro Ed. Beneš?

kiujn aprobis kortega konsilisto d-ro Wollmann de la instrusciencia fako en la ministerio. Bedaŭrinde nun ĉiam ankoraŭ mankas sufiĉe da taŭgaj fakaj instruistoj. Tial okazas en la Pedagogia instituto de urbo Vieno speciala E-kurso por estontaj E-instruistoj en la lernejoj. Aŭtune okazos la unuaj ŝtataj Esperanto-ekzamenoj por instruistoj; ĝis tiam la kunmetota ekzamenkomisiono jam funkcios. En la lernejoj diversgradaj rajtas instrui Esperanton nur fakaj, ŝtate ekzamenitaj instruistoj. La bazoj do ekzistas, nun dependos la sukceso de tio, ĉu sufiĉe multaj gepatroj instigos siajn infanojn lerni Esperanton en la lernejoj. Tial ni devas fari nun laŭcelan propagandon ankaŭ tiudirekte (Mitteilungsblatt für Mitglieder, Funktionäre... des Esperanto. April-Mai.)

Propran hejmon de AFE en Wien sukcesis instali ĝia estraro, du ejoj kaj ĉambregon por kunsidoj, paroladoj kaj similaj celoj. La sekretario funkcias ĉiutage inter 14a kaj 18a horoj. Kompreneble por la modestaj kotizoj la estraro tion ne estus povinta efektiviĝi, sed kun varma danko ni povas komuniki al la ĝen. kunveno, ke la Viena Laborista Ĉambro kaj la Kultura Oficejo de la urbo Vieno subvencii la kulturalan agadon de la federacio ĉiu per ŝil. 1000.— (Mitteilungsblatt für Mitglieder, Funktionäre... des Esperanto, April-Mai 1946). Wien estas tre detruita, tamen la publikjuraj instancoj de la urbo aperigas multe pli da praktika helpemo al kultura celado ol la instancoj en Praha.

Pri ni mem ni legis plurfoje en tre diversaj gazetoj. Internacia kulturo (Sofia) nro 5. enhavas longan artikolon de P. Šimon pri Lidice kaj adresaron »Kontaktu kun frata Ĉeĥoslovakio!« The British Esperantist el majo-junio atentigas pri artikolo en Esperanto internacia 4-a n-ro kaj sciigas, ke multaj membroj skribis al ili, ke la Praha-disaŭdigoj (470,2 metroj) lundojn kaj jaŭdojn estas tre bone aŭdeblaj (la ceteraj ondoj malpli bone) kaj la temoj tiom interesaj, ke »ili meritas apartan atenton«.

Espero katolika, oficiala organo de IKUE aperas jam la 43-an jaron. Abono ĉe ni Kĉs 60,— pagebla al Legio-banko en Praha. Informojn donas Fr. Buhr. En numero el marto ni legas ĉe okazo de kardinal-elekto jenan respondon de Papo: »Malprok-

sime de Dio kaj sen Dio vera unueco ne estas ebla. Multaj rigardas al la Eklezio kaj demandas, kiun rolon ĝi ludos por certigi la pacon en la mondo, sed la Eklezio ĉirkaŭprenas la tutan socion. Neniam la Eklezio intencis superregi la mondon en la senco de imperialismo. La Eklezio nur rigardas la homon mem. Ĉiutamaniere la Eklezio fondis la homan socion».

Psalmo 129 tradukita en Esperanton el la latina teksto (nova) aperis en *Espero* katolika (1946 majo). La traduko estas stranga. La konata psalmo (De profundis clamor ad te Domine) estas tradukita tiom malzorge, ke eĉ la nombro de silaboj ne koincidas. La psalmo estas kantata. Kiamaniere oni kantas la du plujajn silabojn en la Esperanto-teksto? (Ĉu per verdaj muzikistoj?)

Jugoslavia Esperanto-Federacia havis fond-ĉef-kunvenon en Zagreb la 14-an de aprilo 1946. Ĉeestis la reprezentantoj de Kroata Esperanto-Ligo, de Slovenia Esperanto-Ligo kaj de opaj esperantistaj societoj sed mankis reprezentantoj de serbaj esperantistoj. La statuto de JEF estis ĉiesvoĉe akceptita. Jugoslavia Esperanto-Federacio estos ĝenerala reprezentanto de jugoslavaj esperantistoj ĉe ilia popola registaro kaj reprezentanto de la movado por internacia Esperanto-organizo. Ordinaraĵ membroj estas respublikaj Ligoj, kie ili ne ekzistas, opaj esperantistaj societoj. Jugoslavia Esperanto-Federacio eldonados ankaŭ sian propran organon kiel daŭrigon de antaŭmilita »La suda stelo«. Oni elektis provizoran komitaton, kiu funkciis ĝis aŭtuno, kiam okazu regula ĉefkunveno. Kiel prezidanto estis elektita Dro Ivo Lapenna. Adreso: JEF en Zagreb, ul. Nezname Junakinje 1/III. (Laŭ ciklostilita organo de la Slovenia Esperanto-Ligo »Triglavo«, 2a N-ro, aprilo 1946.)

Nia lingvo. Oni povas renkonti samideanojn, kiuj taksas la lingvon kiel negravajn, preskaŭ kiel bedaŭrinde necesan kromajn, kiun oni devas nur iomete atenti por sukcesigi siajn praktikajn (!) planojn kaj skemojn de la ĉiutaga vivo. Tiuj niaj kunlaborantoj ne volas intime rilati kun la lingvo *kiel lingvo*, kun ĝiaj subtilaĵoj, delitakaj nuancoj kaj esprimopovoj. Ili diras ke Esperanto estas antaŭ ĉio ilo, kiun oni uzu. Oni ne malsparu tempon pri tio, ĉu

La semajna ĵurnalo *Jiskra* (Fajrero) en *Třebíč* daŭre disponigas siajn paĝojn al artikoloj koncernantaj nian aferon. En numero 9. V. 1946 ĝi aperigis el Esperanto tradukitan respondon de svisino A. Früh el S. Galen, kial ŝi simpatias kun Ĉeĥoslovaka respubliko. La respondon iniciatis kaj tradukis Asocia sekretario J. Mařík, kiu uzis la ricevitan honorarion por aboni al la aŭtorino nian revuon. La saman nomon havas ankoraŭ *Jiskra*, semajngazeto de ĉs. socialdemokratio en Tábor, kie nun aperas sciigoj dank' al aktiveco de nia nova grupo en *Tábor* kaj *Jiskra*, organo de Minej- kaj fandej-entrepreno en *Vitkovice*, kie ni 14. II. vidis ampleksan sciigon pri kurso en la fabriko lernejo.

La enmeto de Esperanto en programojn de la ŬRO *Labor-lernejoj* signifas jam pro la fakto mem grandan publikecon por ĝi, ĉar la Lernejoj faras vastan propagandon en ĵurnaloj kaj Esperanto aperas en la nomaroj de instruataj lingvoj. Tia aperado de Esperanto-nomo estas aparte grava kaj propaganda, multe pli efika ol nuraj »propagandaj« artikoletoj. Laŭ listo, kiun faris »ŬRO (Centra Estraro Sindikata) centrejo por faka klerigo« aperis sciigoj pri kursoj, informoj pri Esperanto en la Labor-lernejoj, internacia lingvo por sindikatistoj kaj simile en 118 artikoletoj de tre diversaj ĵurnaloj de 4. 10. 1945 ĝis 16. 2. 1946. Aparte grava estas ankaŭ, ke en la preso de Centra Estraro Sindikata ŬRO aperas sciigoj pri Esperanto - instruado kaj pri aliaj faktoj de esperantista vivo precipe en ĝia Bulteno por la Laborlernejoj (*Věstník Škola práce*), kie aperis ĉeflingvaj artikoloj: E. en la Laborlernejoj (novembro 45), Kunlaboro de Labor-lernejo kun esperantistaj kluboj (januaro 46), Kongreso de ĉs. esperantistoj (februaro 46).

Ankaŭ occidentalistoj donas kelkajn vivsignojn en la ĉeĥa gazetaro. En *Národní osvobození* (6. I. 1946) ili, tre pligrandigante, raportas pri sia gazeto »Voce di Praha«, redaktata de Dr. K. Šťastný, kies unua numero aperis en januaro 1946 ciklostilita, kvazaŭ ĝi estus efektiva gazeto kaj ne modesta per propraj manoj farata bulteno, kies dua numero ĝis nun ne aperis. Simila ŝajnigo estis en Ĉin occidentallingva anoncforma danko pro gratuloj al meritplena 70-jara sinjoro Kašš kvazaŭ efektive multaj occidentalistoj dezirus legi lian dankon en occidental. La ilustrita familia semajngazeto *Beseda* enpresis en marto artikolon de Voženilek pri internacia lingvo, kiu informadis, pri volapük, esperanto, ido kaj occidental. Laŭ la aŭtoro occidental superas Esperanton pro sia naturisma karaktero, tial ĝi sola havas ŝancon esti akceptita kiel internacia lingvo. Nia sekretario J. Mařík klarigis perletere al la redakcio nian vidamieron de la problemo kaj la redakcio respondis per letero el 16. IV. dirante: Ni dankas Vin pro Via atentigo, kiun ni akceptis tre volonte. Ni ne volis kritiki Esperanton kaj ni publikigis simple en *Beseda* artikolon de unu el fakuloj, mem fakuloj ne estante.»

Tiaj artikoloj kaj agado de occidentalistoj efektive malutilas al publika aprobo de internacia lingvo ĝenerale. Kiam ekzemple fervora laboranto inĝ. J. Řebíček petis de redakcio de *Národní osvobození* enmeton de priesperantistaj sciigoj, li ricevis de la redaktoro afablan respondon rifuzantan, dirantan: »En ĵurnaloj estas pri tio mirigaj spertajoj. Tuj kiam ni dum la unua respubliko publikigis al iu similan artikolon, tuj ni ricevis de partianoj de aliaj internaciaj lingvoj simple malaman proteston. Eĉ la sfero de internacia lingvo estas plena de reciproka netoleremo, kiel la sfero de lingvoj kaj nacioj vivaj.« Tiuj vortoj de bonvola observanto meritas esti tre atentataj de ĉiuj aktivaj partianoj de lingvo internacia, sed precipe de niaj amikoj occidentalistaj.

(Daŭrigo). S. K.

Míla Kolář:

La vojo okcidenten.

Kiu en la nuna tempo vojaĝas trans la limon por kia ajn celo, tiu fariĝas politika observanto, ĉu li volas aŭ ne. Ja simpla mia vojaĝo el Praha Londonon en aeroplano, en la bele fluganta Dakota, kun fidinda kanada

garnizono, fariĝis fonto de politikaj pripensoj aŭ - ni diru - demonstraĉia leciono pri la principoj de moderna eksterlanda politiko. La epoko, en kiu flugaparato startas en Ruzyň*) por atingi post nur kvar horoj la flughavenon en Croydon, la epoko, en kiu oni povas matenmanĝi en Praha kaj tagmanĝi en Londono, tiu epoko postulas evidente de la mondpolitikaj direktantoj alian koncepton ol la bona malnova tempo de veturigistoj kun la limake malrapida iro de okazajoj, raportoj kaj progreso.

Bohemio kun sia limmontaro sub vi rapide malaperas en la direkto al Frankfurto, same la Rejno kun siaj detruitaj pontoj kaj la komplete disbatita Kolono sur Rejno; sude de Bruselo rapida turniĝo al la limo belga-franca, la marbordo inter Dieppe kaj Dunkirko, ludila vaporsipeto en La Kanalo, peco da ĝardeno de Albiono kaj la glitflugo super londonaj tegmentoj kaj kamentuboj sur la flughavenon... ĉio ĉi forrolas pli rapide ol homo povas konscii. Tio ĉi estas vere nenio por artifikaj politikaj tendencoj de iaj lokaj patriotismoj. Se sur la sojlo de tiu ĉi epoko la fizika kaj morala mortinto Chamberlain riskis diri, ke li nenion scias pri ia Ĉeĥoslovakio, li simple nur superis la famajn eldirojn de Ŝvejk**), kiajn tiu ĉi uzis dum siaj interparoloj kun sia loĝejmastrino, ŝmirante sian genuon per Opodeldok.

La Londonanoj neniam pardonos al Chamberlain, ke li ilin tiamaniere kompromitis, jam tial ne, ĉar Londono estas urbo internacia, tra kiu vagadas negroj, hindoj, ĉinoj, malajoj, mallonge dirite, nacioj de ĉiuj kontinentoj. Kaj Granda Britujo devas malgraŭ ĉiuj imperiaj konceptoj klopedeĝi, por ke ĝi faru internacian politikon de paco - de tiu paco, kiu sola estas la vera amiko de ĉiuj popoloj kun ĉiuj iliaj kuriozeco kaj problemoj.

Ke ankaŭ la vizito de ĉeĥoslovaka ĵurnalista delegitaro en Anglujo estis afero politika, pri tio atestis la karaktero kaj riĉa programo de ĝia restado. Kelkaj politike iom ruzetaj anglosaksaj ĵurnalistoj ne preterlasis la okazon por plendi, ke dum sia vizito en USSR ili senĉese devis moviĝi laŭ skemo, en akompano de ĉiaspecaj akompanantoj kaj interpretistoj, kaj ke ili preskaŭ ne havis okazon fari vizitojn laŭ propra plaĉo. Sed samtempe ili forĝesis aldoni, ke tiu ĉi formo ne estas drasta sovjeta metodo, sed kutima internacia elmonro de oficiala amika atento, ia universale akceptita oficiala klopodo por montri al karaj gastoj kiom eble plej multon. En Moskvo oni praktikas tion rilate anglojn, usonanojn kaj ĉeĥoslovakojn, ni en Praha agas tiel rilate al ĵurnalistoj sovetaĵaj aŭ jugoslavaj, en Londono oni praktikas tion eble rilate al ni. Kaj do estas tre malsprite, se iu en tiu ĉi oficiala amika fervoro serĉas la danĝeron, ke oni montras al li Potjemin-vilaĝojn. Tiu ĉi maniero, kiu havas en si iom pli grandajn postulojn de fizika peno, donis ekzemple al ni sufiĉan okazon, por ke ni povu paroli kun unuopuloj el ĉiuj klasoj sociaj kaj el ĉiuj rangoj de la loĝantaro pri kio ajn, kio interesis nin; ekz. al mi, kiu konas Anglujon antaŭmilitan, ebligis tiu ĉi metodo ne unu nstruan komparon kun la nuna aferstato. Cetero jam tio, kion oni montras al vi en tiu aŭ alia lando en tiu aŭ alia tempo, estas por atenta fremdulo la montrilo de sociala kaj politika atmosfero de la lando.

Elokventa politika gesto por Anglujo certe estas, ke la unua loko, kien nin niaj atentemaj akompanantoj, la oficistoj de la ministerio por informoj, kondukis, estis Westminster, la konstruaĵo de la brita parlamento.

Observata el la strato, ŝajnas la historia linio de Westminster nedifektita. La turo kun *Big Ben* super la gotika masivo ankoraŭ ĉiam estras super Tamizo, sur kies surfaco ripozas kelkaj invadŝipoj, kiujn oni ne plu bezonis uzi por rompi la sovaĝan fieron de la Hitlerhordoj en Normandio. Sed kiam ni vaĝas tra la koridoro, kiu estas kondukonta en la kunsidejon de la Malsupra Parlamento, ni venas al pordo, kiu nur senkonsile malfermiĝas super ruinaĵ-profundaĵo. Tiu ĉi parto estis detruita en la jaro 1941 dum germana flugatako kaj la Malsupra Parlamento devis transloĝiĝi en la estintan Parlaŭmenton de Lordoj.

La spaco ĉirkaŭ tiu ĉi koridoro havas la atmosferon de politika aktualeco, ĉar ekz. tie ĉi, en jena fumantoj-salono oni efektiviĝas gravajn diskutojn, kiuj donas ofte direkton al la ŝipego - imperio. Ankaŭ la studejo kun biblioteko atestas pri diligenteo de parlamentanoj, kiuj ĵus dum nia vizito okupis sin per la Egipto-problemo.

El la ĉeĥa radukis J. Bendová-Trojánková.

tiu aŭ ĉi tiu vorto estas la ĝusta aŭ la plej taŭga. Praktika homo ne havas tempon por sencela teorumado kpt., kpt. Tiu vidpunkto ne estas malofa kaj beadaŭrinde oni per tio celas pravigi plej strangajn uzadojn kaj plej monstrajn neologismojn. Ŝajnas al mi, ke praktika homo estas tiu, kiu scias, kion li celas, kaj direktas ĉiujn fortojn kaj ekspluatas ĉiujn plej bonajn rimedojn por atingi tiun celon. Ĉar en Esperantaj aferoj lingvo ludas gravan rolon, unu el la plej bonaj rimedoj por atingi praktikan rezulton estas modela lingvostilo. (*Esperanto internacia*, majo 1946.)

Lingvo.

Překlad úkolu 2.

1. ABSOLUCE, absolvo, senpekigo, pekpardono. *Nur sur la mortolito petis la tiom obstina pekulo pri absolvo. Ĝis nemuĝe bŭti, znamená vŭdy aŝ do. Nur je zde ve významu teprve. Tak zde neznamená způsob nŭbrŭz hodnocení, tedy ne tiel.*

2. ABSOLUTISMUS, absolutismo, politika aŭtokratio. *Dum periodo de Bach-absolutismo estis la ĉeĥa lingvo elpelita preskaŭ el ĉie. Odporuĉujeme spřeŭky Bach-absolutismo, Mácha-lago, Stalin-strato, po vzoru mnoha jazykŭ také z toho důvodu, že se tím zmenŭuje uŭžití předloŭky de. Vypuzena: také elpuŭita, forigita. Dum tiu tempo absolutismo en la familioj egalis komplete absolutismon publikan. Také lze: tiama tempo, estis egala al.*

3. ABSOLUTISTA, absolutisto, absolutismo, aŭtokrato. *Ĝi estas tempo de grandaj aŭ feliĉaj regantoj »klerulaĵ absolutistoj«. Tio estas tempo by se řeklo, kdyby text zněl »to byl čas«. Osvícený téŭ racionalisma. Partiano de absolutismo politika, filozofia k. simile, absolutismo. Kiu estas en filozofio tia absolutismo kiel Kirějevskŭ, tiu venas konsekvence ankaŭ al absolutismo nacia. Absolutisto není sice uvedeno v Plena vortaro, ale analogií z violonisto, ŝakisto a pod. je dobře odŭvodněno.*

4. ABSOLUTNĚ, absolute, nepre, senpere, absolutisme. *Aferoj (objektoj) strangaj, ĉiele belaj, apud absolute nekomprenblaj. Neruda kreas el si mem, li kreas senpere (senkondiĉe, sendepende). Reĝo en Francujo regas absolutisme, aŭtokrate.*

*) Flughaveno de Praha. **) Burleska soldatfiguro en ĉeĥa literaturo (rim. de trad.)

5. ABSOLUTNÍ, absoluta, nepra, simpla. Proprasence (efektive, nome) eĉ ne estas en la mondo iu nauzindeco (abomeneco) absoluta. Decido (interkonsento) pri proponoj ŝanĝi regularon de tiu ĉi balotordo povas fariĝi per simpla plimulto en la landa parlamento.

6. ABSOLUTNO, absoluto, sendependa esto, absoluteco, nepra sendependeco. Konkize ni povas interkonsenti pri mistikaj difinoj filozofiaj, laŭ kiuj onidire objekto de nia scienco estas: absoluto, nevideblo. Voĉo de koro donis al O. Březina kriterion kaj certecon, ĝi konservis por li absolutecon de certaj sentoj.

7. ABSOLUTNOST, absoluteco en filozofio, ekskluziva valideco, sendependeco, senkondiĉeco. (Myslíme, že -ec- je tu všady na místě, je to přece jen vždy vlastnost.) Filozofoj de la 18-a jarcento kredis je absoluteco de intelekto, je ĉiopoveco de la scienco. En Rusujo plaĉis al konuzemuloj (pajloŝtopitaj fuŝkapuloj) absoluteco, kiun Hegel atribuis (aljuĝadis, aligadis) al siaj ideoj.

8. ABSOLVOVATI, finstudii. La amiko finstudinte juroscienccon fariĝis asesoro. (Nelze odporuĉiti aŭskultanto pro dvojsmysl.) Němci mají Auskultator, což Sprach-Brockhaus vykládá jako Gerichtsreferendar. Ve svém slovníku Bennemann překládá *explora asesoro*. Plena vortaro definuje *Asesoro = helpa kunsidanto de juĝisto*. To dosti dobře vystihuje funkci auskultanta. Také Grosjean-Maupin má *Assesseur = asesoro*. (Také by se mohlo říci leĝista oficisto). - Efektivigi: *Orkestra unuigo efektiviĝis sian regulan koncerton de la nuna sezono*. - Absolvi: *Gregoro VII absolvas la petantan imperiestron Henrikon*.

Překlad těchto vět byl poučný stejně pro naše čtenáře a spolupracovníky jako pro nás. Význam jejich je v tom, že to nejsou věty vymyšlené pro překlad, nýbrž napsané českými klasickými autory. Naši redaktori ĉion si rádi Příruční slovník jazyka českého a vynikající pohotovosti jazykovou říkají si ho hned esperantsky. Narazili na potíže, opisují si vzdorné věty a běží s nimi na redaktora nejvrchnějšího. Ten rozlícen je pak nředložil své milované obci čtenářské. Tak došlo k osmeru z čísla třetího. Čtenáři se významovali a věnovali mnoho důmyslu řešení těžké situace.

Gratulujeme jim i sobě upřímně a srdečně. Byli to dámy a pánové: Karel Janouš z Mor. Ostravy, P. Alf. Macek z Pulzár, Stanislav Maier z Troubelic, Jiří Očenášek z Hradce Kr., Julius Procházka z Raibradu, Ladá Proskovec z Plzně, A. Přehnilová z Olomouce, Ing

Jaromír Řebíček z Havl. Brodu, Frant Šimánek z Debrě p. Josefův Důl, MUDr. Frant. Vaněk z Dol. Bousova, Bož Vlčková z Kladna-Duhí, Jiří Kořínek z Brna. Celkem 12 účastníků.

Doplňujeme zároveň seznam překladatelů prvního úkolu na straně 28, kde přehlédnutím vypadla jména p. Tůmy z Prahy a sl. B. Vlčkové z Kladna, kteří oba poslali překlady též velmi pěkně.

Úkol 4.

Přeložte předloženou část článku z Rudého Práva z 4. července 1946!

Není pochyby, že v celé naší zemi, u strojů v továrnách, v hlubině dolů, na lešeníh novostaveb, ve žněovém znoji poli, u kancelářských stolů, v řemeslnických dílnách i v pracovnách a laboratorích učenců — u všech, kdož chtějí viděti naši vlast silnou a šťastnou, bude ustavení vlády Klementa Gottwalda pocířováno jako historicky významný den, jako národní svátek.

Nebylo u nás dosud vlády tak širokého soustředění sil lidu a národa — na podkladě demokraticky provedených voleb. Nová vláda vyšla ze všeobecných, tajných, rovných a přímých voleb do Ústavodárného národního shromáždění a její parlamentní většinu tvoří prakticky celý parlament, všichni poslanci. Je to třetí vláda od osvobození a stejně jako dvě předešlé je to vláda Národní fronty Čechů a Slováků, jež představuje všechen pracující lid obou národů: je vládou dělníků, rolníků, živnostníků a inteligence. Zatím co dvě předešlé vlády byly sestaveny dle parity politických stran, nyníjší třetí vláda Nár. fronty byla sestavena podle poměrného zastoupení v parlamentě, podle projevené vůle lidu, která postavila komunistickou stranu na čelné místo národa. V čele vlády stojí komunista soudruh Klement Gottwald, rozvázný budouvatel a státník, jehož dílo kočického programu a jehož vynikající účast v činnosti prvnick dvou vlád uznávají přátelé i nepřátelé.

Celým svým složením je nová vláda neirepresentativnější a nejdemokratičtější vládou a představuje vůli a smýšlení drtivé většiny národa, jak se projevoilo ve volbách 26. května.

Jednání o vládu se protáhlo přes měsíc. Příčinu toho dlužno hledati v tom, že nešlo o sestavení vlády nějaké náhodné parlamentní kombinace, nýbrž o vládu, která se opírá o pevný pracovní program. Soudruh Gottwald při sestavování vlády kladl největší důraz na tento program, který dává vládě do vlnku dlouhodobou linii činnosti a který jí zajišťuje neobyčejnou stabilitu. Vládní program, který byl v průběhu jednání soudruhem Gottwaldem vypracován, obsahuje již hlavní zásady a směrná čísla dvouletého plánu výstavby republiky a podle toho si můžeme učiniti představu, jak ohrovská práce tu byla za krátkou dobu vykonána.

Úkol 5.

Někteří naši čtenáři vyslovili přání, abychom uveřejňovali v jednom čísle dva překladové úkoly různé těžké. Vyhovujeme vyslovenému přání tímto dalším úkolem. Překlady pošlete do 30. září!

Kdyby násilnický chlap vtrhl se svou rodinou na sousedův statek a vzal mu šperky, zlato, zabavil mu úrodu, poroučel mu, co má dělat, kam co má dát, kam smí jít a kam nesmí, co může napsat, a dokonce, co musí napsat, a jak má vůbec žít, tu bychom řekli, že je to lupič, zločinec, a v právním státě bychom pro něho poslali čteníka. Zatklí by ho. Byl by souzen podle trestního práva a určitě by byl také odsouzen!

A zde se před očima celého světa dělo něco podobného. Německý soused s osmdesáti miliony obyvatelů, bohatý, s ohrovskými ložisky uhlí, s nesmírně rozvitým průmyslem a obchodem, se systematicky připravil na loupež. Náhle přepadl patnáctimilionový stát a bere, co se mu namane! Může se tohle dít bez trestně? Může mezinárodní trestní právo připustit, aby se takový zločin nepotrestal, aby národ nebyl za zločin loupeže souzen a trestán?

Tak se ptali právníci, tak se ptali prostí lidé, až dosud se domnívající, že se ve válce mezi státy všechno dovoluje — i bez trestně páchaní zločinů. Kde však je morálka, kde je pocit, že jsme v právním světě lidí, kteří si ukládají dobrovolně zákony a dodržují je? Co s těmi, kteří se přiči právnímu čtení světa? Učinilo lidstvo krůček vpřed od středověkých válek nebo od vyhlazovacích bojů afrických divochů?

Ovšem že ano! Ale právo, stejně jako pravda, se musí probíjet k uznání.

Distribua kupono, pankupono, koncetrejo... ktp.

Progresanto, redaktata de Degenkamp en Amsterdam, estas interesa revueto tre utila por nederlandaj studentoj de la lingvo. Ĝi skribas, ke post ĉiu epokfara okazaĵo (mondmilito k. s.) enkondukiga en ĉiuj landoj *novaj vortoj*, terminoj, esprimmanieroj. Ankaŭ la esperanto-vortarono tio influas. Ni devas bone noti tiujn novajojn, ordigi kaj reguligi ilin. Por tio internacia kontakto de interesantoj estas necesa. La gazeto deziras interŝaĝi opiniojn pri la esprimojn naskiĝintaj dum la milito. Ĝi publikigas serion de tiaj vortoj laŭ uzado nederlanda.

Ankaŭ en la ĉeĥa lingvo aperis multaj esprimoj, ankaŭ ĉe ni diversaj vortoj ricevis novan nuancon. Ilia esperanto-traduko estas necesa, internacia interkonsento pri ilia korekta formo tre dezirinda.

Ni petas niajn legantojn stariĝi liston de ĉiuj tiaj esprimoj, *kaŭzantaj malfacilaĵon dum tradukado*, kaj sendi ĝin al ni. Se vi deziras, almetu ankaŭ vian tradukon de la respektiva ĉeĥa vorto, termino aŭ parolturno.

Ni citas kelkajn por montri, kion ni celas: Potravinové lístky, ústřížek, lístek na chleba, rozdělovna, koncentrační tábor, osídlovací úřad,

okupace, kolaborant, ŝatenka, zhodnotiti význam něčeho, zaujmouti kladný postoj k něčemu, a pod.

Lokaj informoj.

Hradec Králové. La 9-an de junio revenis s-ano J. Vitek el Svedujo. La klubo uzis tiun-ĉi okazon por propagando, akceptinte lin en la stacidomo; malgranda filineto de s-ano Tuchdonis bukedon da belaj floroj al la reveninto. La 12-an de junio estis klubejo plenplena de klubanoj, kiuj post kutima programo atendis raporton de kluba sekretario s-ano Vitek. Li efektive bonege plenumis sian taskon dum sia vojaĝado kaj parolado en Svedujo kaj povas multon rakonti al ni. Tial li proponis fari duonhoran paroladon ĉiun merkredon kaj tuj komencis. Li estas ĉiam tre atente aŭskultata. La 18-an de julio kluba ekskurso al Kuks. Ĉeestis 18 gesamideanoj.

Liberec. Statuto de nia loka grupo estis oficiale aprobita kaj ĝia fonda kunveno okazis 21. VI. 1946. Estis elektitaj prezidanto Stanislav Knížek, direktoro de burĝa lernejo, V. Králův háj 236/17, vicprezidanto Bohumil Novotný, komercisto, sekretario Ladislav Blecha, fervojoficisto, nádraží, zásobárna ČSD, kasisto Rudolf Hanzlík, vitristo, bibliotekisto Rudolf David, librobindisto, revizoroj Stanislav Jirásek, kaj Inĝ. Fanta. En la kunveno aliĝis 24 membroj. En la urbo estas kvar anonkestetoj de la grupo. Dum unu monato estis en granda montrofenestro ekspozicio de esperantajoj, kiu daŭre altiradis atenton de la preteriranta publiko. En la regionaj rubrikoj de tagjurnaloj estis pluraj sciigoj pri la grupa agado (Stráž severu, Práce, Svobodné slovo, Právo lidu, Rudé právo). Radio-stacio Liberec disaŭdigis ĉeĥlingvajn prelegojn de L. Blecha pri »E. kaj ĝia praktika apliko« (4. IV.) kaj »Zamenhof, kreinto de E.« (22. VI.). Kursoj komenculaj estis du por junuloj kaj por plenkreskuloj en februaro-majo en kunlaboro kun Laborlernejo ŪRO. Multaj membroj de la grupo vigle korespondas kun fremdlando.

Litomyšl. F. Svoboda asekurejestro, helpate de L. Vach, komercisto, aranĝis sukcesan ekspozicion de esperantajoj en montrofenestro de bonvola komercisto. La ekspozicio altiras atenton de multaj preterpasantoj. Kelkaj homoj postulis jam lernolibrojn.

Opava. Samideanoj kaj amikoj de nia lingvo ĝenerale estas petataj anonci siajn adresojn al s-ro Robert Weber en Opava. Estas projektata fondo de loka grupo esperantista.

En Ostrava-Michalkovice vivas nestoro de Esperantistoj s-ano Josef Dubný, kiu jam havas 82 jarojn. Li estas unu el unuaj pioniroj de Esperanto en Silezio. Fondinto de Esperanto-Klubo EMO en Orlová. Li estas tute blinda kaj malgraŭ sia granda aĝo estas ankoraŭ anime vigla. Li kun granda fervoro interesas pri postmilita Esperanto-movado kaj diligente aŭskultas esperantajn programojn el radio. Li jam sendis al Esperanto-Klubo en Ostrava, malgraŭ sia blindeco, kelkajn instigajn leterojn. Ni deziras al li bonan santon kaj ke li ankoraŭ longe restu inter ni!

Ostrava. Esperanto-Klubo aranĝas regule membrajn kunvenojn ĉiumarde la 20-a horo en kafejo Fénix. Dum junio vizitis nian klubon ŝatata gasto el Praha s-ano Valeš. Klubo ricevis pakajon kun nutraĵoj el Usono de junaj esperantaj geedzoj B. Clouser el urbo Akron, Ohio. Somere aranĝas klubo ekskursojn en naturon. La 23-an de junio estis aranĝita ekskurso sur la plej altan monton en Beskidoj Lysá hora, kie gesamidenoj el Ostrava hisis sur la plej alta triangulo esperantan flagon. La 28-an de julio estis aranĝita ekskurso en arbaroriĉan lokon Kyjovice. Loka gazetaro publikigas raportojn pri Esperanto kaj precipe gazeto »Hlas«, kie ni havas konstantan regulan semajnan anguleton nomitan: »Esperanto«. - Por gelaboristoj kaj geoficistoj de Vítkovice-aj ferfabrikoj gvidis 4 monatan kurson de Esperanto s-ano Z. Raška. - Por metiistaj lernantoj de Vítkovice-aj ferfabrikoj estis aranĝita ankaŭ 4 monata kurso de Esperanto, kiun alterne gvidis s-ano Zdeněk Raška kaj s-ano Vladimír Slaný, ŝtate ekzamenita instruisto de Esperanto. Ĉe Masarykova vyšší škola lidová estis aranĝita kurso de Esperanto, kiun gvidis s-ano Vladimír Slaný. - Krom tio private instruis kaj instruas Esperanton al 10 personoj s-ano V. Slaný. - En Klimkovice gvidis kurson de Esperanto s-ano Z. Raška. - En Ostrava-Přívov estis aranĝita kurso de Esperanto por ministaj lernantoj, kiun gvidis s-ano Jaroslav Bujas.

Praha. E. K. jam denove akceptas vizitojn de fremdlandaj esperantistoj. Prof. *Novljan*, nia malnova ami-

ko kaj pli ol gasto, parolis en la kunveno 5. VI. pri Pliperfektigo de gepatra lingvo helpe de Esperanto kaj la 19. VI. pri Terst kaj la Jula regiono. *Kazimierz Domoslavski* el Warszawa, revenante el la internacia kongreso de laborista sporto en Bruxelles, prezentis la 5. VI. salutojn de polaj esperantistoj, raporton pri detruita Warszawa kaj pri Zamenhof-tombo: La juda tombejo en Warszawa estis parte detruita sed Zamenhof-tombo restis sole parte difektita. Samideanoj el la urbo riparigis la tombon kaj renovigis la tombo-umenton ankaŭ la surskribon sur ĝi. S-o *Kutnohorský*, ĉeĥo el Aŭstrio, vizitis la klubon la 5-an kaj 13-an de junio. La Klubo enskribis en junio sian 500-an membron. Ĝi estas s-o Nývlt, studento el Praha. En montro-fenestro de samideano Brambora en ĉefa Žižkov-strato estas instalita de s-oj J. Mařík kaj V. Echtner propaganda esperanto-ekspozicio (libroj, prospektoj, gazetoj k. s.). S-o Brambora disponigas al interesantoj skriban kurson verkitan de V. Echtner.

Laborlernejo de ŪRO en Praha aranĝis du printempajn kursojn por komencantoj kaj por progresintoj. La kursoj komencis en marto kaj finis la 13-an de junio. La kurson por komencantoj gvidis s-ro J. Král, tiun por progresintoj s-ro A. Slanina. Partoprenis: la unuan 12, la duan 34 personoj. S-ro Slanina faris interesan eksperimenton, kiu celis daŭre teni intereson de l' lernantoj kaj igi ilin ne timi uzi la lingvon: li aranĝis oratoran kurson. Ĉiŭ lernanto preparis por la venonta leciono duminutan paroladeton kaj prezentis ĝin al' la klaso. Invititoj partopreni la kursfinon konvinkigis pri sukceso de tiu aranĝo kaj ili admiris elokventecon de l' novaj samideanoj. La kursanoj fine petis sian instruiston, ke li neniam forlasu ilin.

Rajhrad. En loka ĝimnastikejo »Sokol« J. Procházka gvidis kurson por komencantoj. 6 persistemaj junulinoj 13-15 jaraj finis ĝin bonsukcese.

Vodňany. Unua postmilita kunveno de malnovaj funkciuloj okazis en monato julio 1945. La 8. VIII. 1945 prezentis la klubo anoncon pri revivigo de la agado al la nacia komitato. La aprobon ĝi ricevis jam la 9. VIII. 1945. Tuj ĝi informis ĉiujn malnovajn anojn kaj ili aliĝis, 15 personoj krome 10 novaj interesantoj. La 8. X. 1945 okazis ĝenerala kunveno, en

kiu estis elektitaj jenaj funkciuloj: Prez. Jos. Slepíčka, vicprez. Jos. Vitovec sen., sekr. Jos. Vitovec jun., kas. Venc. Trnka. Komence de monato novembro aranĝis la klubo laŭ la Cseh-metodo kurson, al kiu aliĝis 2 amerikanaĵoj oficiroj, 13 soldatoj, kaj 10 hejmaj lernantoj. Helpe de tradukintino, kiun havis la amer. komandanto en sia oficejo, la kurso bone komencis, sed bedaŭrinde post kvin lecionoj la amer. armeo forlasis nian urbon kaj pro tio amer. soldatoj disiris. Restintaj hejmaj lernantoj pro manko de hejtado ne povis ankaŭ plu vizitadi la kurson, kiu estis en la fiŝista lernejo. Sed en komenco de monato majo 1946 estis aranĝita nova kurso por skoltoj en ilia societa sidejo, kiun kvidas ankorau samid. JUDr. Gabriel Klimeš. La klubantoj kunvenadas ĉiun duan kaj kvaran jaŭdon en loĝejo de la prezidanto.

NOVAJ LIBROJ.

Mezinárodní jazyk esperanto. — Stručná učebnice, čítanka a slovník esperantsko-slovenský a slovensko-esperantský. Sestavil a vydal Arnošt Váňa, delegát světové organizace Esperanta, vedúci esperantských kurzů v Žiline, nákladem vlastním. Žilina, 1946. Edícia I. Roverov-junákov, Žilira. Stran 128, 14x20 cm. Cena 30 Kčs. Pro skauty, studenty, kluby, kursy při objednávce nejméně 20 kusů po 25 Kčs.

Je to čtvrtá učebnice slovenská (nepočítáme-li obě vydání slovenského klíče). Prvý díl je »stručná učebnice« v 5 »úlohách« na 30 stranách. Výklad je jasný, ač by bylo leckde lépe místo mnoha slov uvést více příkladů. Také není vždy dost dobře rozlišena významnost jednotlivých mluvnických partií. Ale ve svém celku mluvnický výklad postačí. Druhý díl (čítanka) obsahuje slavné Zamenhofovo Ekzercaro z Fundamneto. Třetí díl jsou oba slovníčky, z nichž zvláště druhý je velmi poplatný průkopnickému slovníku J. V. Dolinského i s jeho zálibou v novotaření, ale mohl by býti o mnoho obsažnější, kdyby místo slov jako Amerika, Australia, Austria, Brazília, Bulhar, Cigán atd. byla tam uvedena slova, jež je těžké přeložit. — Knížka je vypravena pěkně a líbivě, přišla včas, kdy je o učebnice velká nouze, a jistě splní své poslání: býti branou do esperanta mnohým Slovákům.

H. C. Andersen: La malbona suvereno. Esperanta traduko de H. P. Frodelund. Eldono de la tradukinto. 8 paĝoj. Prezo en eksterlando 1 repondkupono. — Traduko de mallonga fabelo, eldonita sole por tio, ke la tradukinto povu proponi novan esperanto-ortografion. Anstataŭ supersignitaj literoj li skribas ch, gh, jh, sh kaj krome li volas enkonduki w anstataŭ ŭ, q por kv, x por ks kaj kz. Anstataŭ malgranda li volas diri mikra, kamparo = ruro, preghejo = kirko, altaro = altro, enŝipighi = ascendi. Jen kiel montraĵo unu frazo el antaŭparolo: »Qankam ghi aperis antaw pli ol cent jaroj, ghi nuntempe akiris strangan aktualecon«. Ni ne vidas ian profiton, kiun povus tia ĉi ortografireformo alporti. Ĝi signifus grandan rompon en la tradicio kaj alportus nenium novan fervoran partion al Esperanto.

ABC Světový adresář - Tutmonda adresaro - Word Directory - Bottin Mondial - Welt-Adressbuch - Manual Universale, adresaro de kolektantoj diversspecaj en Esperanto kaj ĉeĥa, angla, franca, germana kaj hispana lingvoj estas eldonata ciklostilite de Prof. Petr Zévl en Kralovice u Plzně. La dua kajero postmilite aperis la 20-an de majo 1946. sur 26 paĝoj. Interesantoj pri kolektado de plej diversaj objektoj petu prospekton!

Korespondi kun ĉs samideanoj deziras: F. G. Tuck, West Walls House, Wareham, Dorset. Fraŭlo 47-jara, malsanulo dum kelke da jaroj, povas eliri ekster domon nur en la somero, volus korespondi kun samsatuloj, precipe pri aferoj de malsanuloj kaj horloĝoj. Stanislav Janusiewicz, ul. 3-go Maja, Zabrze, Polujo, artpentristo, deziras korespondi pri marionetaj teatroj, organizo de artpentrista vivo, interesanĝi fotografajojn kaj reproduktaĵojn de muzeaj artverkoj.

Tradukantoj! Por ŝpari vanan laboron de event. duobla traduko de la sama verko, ĉiu ttradukanto aŭ tradukonto bonvolu anonci sian laboron al direktorino de la komisiono por tradukoj: Božena Vlčková, Kladno 3, Tichá 110.

Itala samideano Hektoro Fasce, kiu en jaroj 1933-34 gvidis en pluraj lokoj de norda kaj orienta Bohemio Cseh-metodajn kursojn kaj forlasis malsana respublikon, vivas kaj dum ĉiuj suferoj de la milito rememoras

ĉiujn konatulojn. Li restis ĉiam bona demokrato, kiu neniam perfidis niajn komunajn idealojn. Depost aprilo 1939 li kuŝas en la lito, ne povante forlasi tiun »noktan meblon«, kiel li skribas, pro malsano, kiu forprenis al li eblecon paŝi. Vi ĉiuj, kiuj ankorau memoras tiun bonan kaj sindonan samideanon, sendu saluton al li. Lia adreso estas: Via Cesare Cabella 22/12, Genova (103), Italio. Detalojn al interesuloj volonte donas Prof. Josef Kožený en Ml. Boleslav.

Škola práce ÚRO v Praze má velký plán s esperantem pro podzim 1946. Kdo se chce přihlásiti k podzimním kursům esperanta, necht napíše již nyní Škole práce ÚRO v Praze II., Jerusalemská 7.

ESPERANTISTA.

Revuo por Esperanto-Movado en ĈSR. Orgán svazu esperantistů ĈSR. (V Praze 47). Vychází měsíčně. Roční předplatné Kčs 60,— platte složenkou psp. čís. 9.602! S členstvím Svazu Kčs 70. *Veškeru organizační korespondenci zasílejte gen. sekretáři p. B. Palečkovi v Praze II, Podskalská 49.*

Kiu volas ricevi la SAT-organon **SENNACIULO**

sendu la kotizon 60 Kčs al J. Patera, SAT-peranto, en Plzeň, Dvořákova 24.

Li peras ankaŭ mendojn de Plena vortaro.

Redakcio kaj administracio parolas: Pro libertempo en la presejo aperas tiu ĉi numero kiel duobla. Numeroj 4-6 estas sole po 8 paĝoj por bezono ŝpari. La venontaj numeroj estos denove po 12 paĝoj kaj aperos denove regule ĉiun monaton, en fino de septembro la 7-a, en decembro la 10-a, per kiu finiĝos nia unua jarkolekto.

Nemáte-li naši složenku ani Vy, ani klub ve Vašem místě, poukažte nám peníz předplatného bianco-složenkou na jméno majitele účtu Svaz esperantistů Praha, číslo účtu 9.602.

KRONIKO ENLANDA.

Agado de Centra Asocia Komitato postulas de kelkaj ĝiaj anoj grandan streĉon de fortoj. Anoj de Radio-komisiono, kiuj legas antaŭ mikrofono, devas dediĉi multan tempon, ĉar la prelegoj estas ĉiutagaj kaj je horoj precize fiksataj. Ilia oferemo rabas al ili ĉiujn vesperojn. Alia grava tasko estas starigo de regionaj perantoj. Jam aperis pri la afero tri cirkuleroj, kiuj havis tre kontentigan resonon. Nun gravas, ke efektive ĉiu regionperanto havu en sia loko vivantan grupon kaj ke li sukcesu starigi perantojn en lokoj distriktaj. Korespondado kun fremdlando estas enkaŭ grava, sed temporaba, tasko, ĉar samideanoj postulas ofte informojn detalajn. Por ekzemplo estu tie ĉi dirite, ke ni informis s-on Malmgreen en Svedujo pri nia rilato al Radio-direkcio, al s-o G. Henrikson ni sendis tekston de prelego pri rilato de Bohemio al mezeŭropa germana regno, al Hedlund en Fagersta (Svedujo) pri partopreno de Radio en maja revolucio en Praha, al Toronto en Kanado ni sendis informon pri laborkondiĉoj en nia lando, pri stud-eblecoj de malriĉaj studentoj, pri ekonomiaj kaj socialaj reformoj, pri prezidento Beneš. Por firmo en Praha XII ni tradukis esperanten propagandan tekston, al redakcio de *Krátké vlny* ni sendis ĉeĥan tradukon de nekrologo pri Inĝ. Slavík (trad. J. Mařík). Ni sendis materialon al tri ekspozicioj en fremdlandon. Ankaŭ nia disaŭdigado kaŭzas bezonon de ofta korespondado. En junio venis konfirmoj pri aŭskultado el Islando (mallonga ondo), Alĝerio (meza ondo tre bone aŭdebla), Germanujo. Precipe en meza Germanujo oni aŭskultas nin atente. El Frankfurt a. M. venis salutkarto de J. K. Donner, iama germana sekretario de nia Asocio. El Rumanujo venis tre emfaza letero el Bracov, kie nin bone aŭdas tuta grupo. K. t. p.

Nova lernolibro por slovakoj. En Žilina aperis per eldono de la aŭtoro lernolibro de Arnošt Váňa: *Medzinárodný jazyk Esperanto*. Krom la lernolibro ĝi enhavas vortarojn Esp.-slovakajn kaj Slovaka-Esp. Amplekso 128 paĝoj, prezo 30 Kčs. Ĝi estas kvara lernolibro por slovakoj. Ĝi trovi multajn uzantojn!

Oficiala honorigo al ekzekutita Inĝ. A. Slavík. Per dekreto de la postministerio estis decidite, ke la voksignalo O K 2 S L de Inĝ. Antonín Slavík, posedinto de privata sendstacio, direktoro de radiostacio en Brno, ekzekutita en Berlin 1943 pro patriota agado, restu por eterna rememorigo neokupita. Laŭ gazeto *Krátké vlny* (Mallongaj ondoj) nro 5, 1946.

Kunlaboro de studentoj de la jurscienca fakultato de Karol-universitato kun fakaj rondoj en eksterlando helpe de Esperanto. Sekve de artikolo de J. Mařík en *Esperanto Internacia* n-ro 4 anoncis sin ĝis nun al faka kunlaborado kun ĉeĥoslovakaj juristoj fakuloj en la juroscienco el Anglujo, Skotlando, Belgio, Nederlando kaj Bulgario. Kiel korespondan lingvon ili deziras Esperanton. Dr. rer. pol. Mildwurf el Londono postulis informmaterialon por povi subteni ĉeĥoslovakajn aferojn en Anglujo. La kontakton gvidas JUC Šimón en Lysá n. L. Interŝanĝo de informoj koncernas jenajn temojn: 1. Organizo de jursciencaj studoj. 2. Historia evoluo de la jursistemo en koncerna lando. 3. Samtempa jursistemo en la lando.

Por iniciati viziton de danaj universitataj studentoj al nia respubliko sendis Asocia sekretario J. Mařík en Da-

nunon unu kilogramon da esperantlingvaj prospektoj kaj alian turisman materialon (mapojn, horaron fervojan, Praha-planon k. s.).

Turismaj esperantlingvaj prospektoj eldonitaj dum la antaŭmilita respubliko estis parte konservitaj de s-ro Jar. Šustr. Sekretario Jar. Mařík disaŭdigis en Esperantlingvaj dissendadoj alvokon, ke aŭskultantoj petu pri ili. Laŭ la venintaj petoj li ekspedis 8 paketojn en 8 eŭropajn landojn kaj unu en Kanadon.

Akademia Esperanto-Klubo en Praha havas por aŭtuno 1946 sekvan programon kun jenaj raportantoj: 1. Demokratio. Beneš, Demokratio hodiaŭ kaj morgaŭ. (Konopa, Rajman) - 2. Filozofo kaj virino. Bertrand Russell, Edzeco kaj moralo, (Hanuš, Matoušek) - 3. Problemo de internacia lingvo. (Mařík) - 4. Principaj noetikaj problemoj. B. Russell, Problemoj de filozofio. (Hanuš, Konopa) 5. Scienculo kaj politiko. (Hanuš, Konopa) 6. Tasko de filozofio. E. Rádl, Konsolo el la filozofio. (Konopa, Ulbert) 7. Aristotelo. Aristotelo, Metafiziko. (Rajman, Konopa) 8. Kosmologio. (Hošek). La kunvenoj okazas ĉiun lundon je 19,30 horo en Filozofia fakultato Praha I. Smetana-placo. La unua estos la 7-an de oktobro 1946. La raportojn sekvos diskuto. Estas invitataj ĉiuj interesantoj pri problemoj filozofiaj. La raportoj kaj diskutoj estas ĉeĥlingvaj.

Esperantista societo en Olomouc aranĝis la 10-an de junio 1946 sukcesplenan esperantistan festotagon, kiun vizitis multaj ĉeĥoslovakaj samideanoj. Precipe ĉeestis la prezidanto de Esperanto-Asocio en ĈSR S-ro Adolf Malík kaj S-ro Antonín Slanina el Praha, S-ro Zdeněk Raška el Mor. Ostrava, S-ro J. Vondroušek kun edzino el Brno, samideanoj el Prostějov, Přerov kaj aliaj. Je la 10. horo antaŭtagmeze okazis en urba parko la malkovro de denove starigita esperanto-memorŝtono, kiu dum la germana okupacio devis laŭ ordono de la nazistoj de sia loko esti forigita. Bone kaŝita ĝi trapasis la okupacion. Apude kreskanta esperanto-arbo nomata »Liliodendron tulipifera« ankaŭ travivis la militon. La memorŝtono kaj la esperanto-arbo (alportita en la jaro 1932 el Ameriko) unusola tiaspeca belege floranta arbo en Euro-po certe altiros multajn vizitantojn de Olomouc. Ĉirkaŭ la memorŝtono faris la invititaj uniformitaj organizaĵoj de Olomouc vivan bildon, kiu estis fotografata kaj estos dissendata en la tutan mondon. Granda nombro de amikoj de la internacia lingvo partoprenis. La paroladoj de S-ro Malík, kaj tiu de la prezidanto de la Societo lernejestro Albín Neužil (kiu recitis ankaŭ sian verkon, poemon »Memorŝtono«) esti aferorilataj kaj konvinkaj. Vespere okazis Festena esperantista akademio kun muziko, kantoj kaj recitaĵoj. Je la komenco rememoris s-o Malík la viktimojn de Lidice; poste li parolis pri la graveco de esperantista radio-disaŭdigado. Grandan parton de la programo plenumis bone konata kantmuzika societo Žerotín, gvidata de prof. Kutal. Pri la bonega sukceso de la festotago meritis la prezidanto de la Societo S-ro Neužil, al kiu ofereme helpis ĉiuj komitatanoj.

Speciala servo de Esperanto-disaŭdigado al Jugoslavio okaze de lun-eklipso. Laŭ peto de jugoslavia profesoro petis redakcio de Esperanto-disaŭdigado ĉe Štefánik-observatorio en Praha precizajn datojn pri la lun-eklipso kaj disaŭdigadis ilin dum kelkaj tagoj, por ke la profesoro kaj liaj studentoj povu observi la eklipson.

Ligo de bulgaraj virinoj en Sofia ekrlatis kun Komitato de Ĉeĥoslovakaj Virinoj (Rada ĉs. žen) helpe de

esperantistoj en Praha. Por la bulgara ligo estas tradukataj artikoloj el la gazeto Rada žen (Konsilantaro de virinoj) en Esperanton.

Fervoj-direkcio en Olomouc aperigis apartan internan cirkuleron, kiu rekomendas al estroj de siaj instancoj atenti pri la petskribo al UNO, kiun ni prezentas al subskribado. Ni dankas al la direkcio pro ĝia larĝvida kompreno de funkcio de internacia lingvo en fervoja servo. Ni citas la lastan alineon de la cirkulero laŭ ĵurnalo Volné slovo el 5. VII.: »Pro tiu ĉi kialo organizas Esperanto-Asocio en ĈSR subskribadon de petskriboformuloj, per kio ĝi volas influ, ke Esperanto estu rekonata kiel internacia lingvo kaj ĝia kono disvastigita, per kio estus plifaciligita kontakto inter nacioj kaj plirapidigita sociala progreso. Tiamaniere estus germana lingvo eligita el sia estra pozicio«.

Mortis.

Tiu ĉi rubriko versimile longe estos plena. Ankoraŭ venas informoj pri ĉefaj esperantistoj murditaj aŭ mortintaj dum la milito pro germana agado.

Josef Sendzimir el Moravská Ostrava-Mariánské Hory en murdejo Osviečim.

Vladislav Kosidar el Moravská Ostrava-Mariánské Hory en murdejo Osviečim.

Karel Chrobák, multjara prezidinto de E. K. en Moravská Ostrava mortis en la morto-marŝo el malliberejo Breslaŭ (nuna Vratislav).

S-ino Zdena Smékalová mortis en Radvanice kelkajn semajnojn post reveno el la koncentrejo.

Jaroslav Vichnar, juna samideano, estis mortigita en Vítkovice la 29-an de aprilo 1945, unu tagon antaŭ la liberigo el la germana juĝo, per rompajero de la grenado.

Marta Ledererová el Vodňany estis arestita de Gestapo kaj transportita en koncentrejon Ravensbrück, kie ŝi estis mortigita la 15-an de marto 1942. Ŝia edzo revenis el Anglio kiel leŭtenanto de nia armeo.

Radio.

Praha. Niaj radio-programoj estas aŭskultataj en 22 landoj. La Radio-komisiono de nia Asocio kore dankas al ĉiuj, kiuj skribas al la Radio-stacio Praha, ke ili aŭskultas. Tiuj leteroj tre forte subtenas nian pozicion en la ĉeĥoslovaka Radio.

La Esperanto-Instituto Sveda akceptis en la programon de sia *Somera Universitato en Uddevalla* (10—15 junio) prelegon de *Rud. Hromada: La ĉeĥoslovaka koncepto de la demokratio politika kaj ekonomia*. Ĉar la persona ĉeesto ne estis ebla, ni proponis al la radio-stacio Praha elsendi la prelegon sur ondo 470 m. La direkcio volonte konsentis. La parolado okazis marde la 11-an de junio je la 20,15 sur ondo 269 m. La konfirma letero el Uddevalla veninta al la stacio estas subskribita de multaj svedaj aŭskultantoj, inter ili E. Malmgren, Einar Adamson, plue de dro F. Szilagy (Hungario), Vilho Setälä, Anna Selonen kaj Elmi Tamminen (Finnlando), Leo Zlotnik (Polujo), Margarete Noll (Danlando), C. Stop-Bowitz (Norvegio) k. m. a.

Dimanĉe la 26 Majo okazis en Ĉeĥoslovakio *La parlamentaj elektoj*. La rezultoj estis elsendataj nokte en di-

versaj lingvoj. En 30—60 minutaj intervaloj ni elsendis ankaŭ en Esperanto, *trifoj* sur la mezaj ondoj de ĉiuj ĉeĥoslovakaj stacioj kaj *sestoj* sur la mallonga ondo.

La temoj de la radio-sendoj (lunde kaj jaŭde, 470 m, 22,50 horo) dum majo kaj junio estis:

2. 5. Hromada: Radio-Revuo V.
6. 5. Escepte neniu elsendo.
9. 5. Malík: Revolucio de Praha (20 min.).
13. 5. Nesměráková-Vítová: Virina movado en Ĉeĥoslovakio.
16. 5. Dr. Kamarýt: Esperantistaj viktimoj de la nazismo en ĈSR.
20. 5. Dr. Pitlík: Praha, urbo de l' tutmonda turismo.
23. 5. Malík: La ĉeĥa muziko.
27. 5. Kaukušová: La muzikfestoj en Praha 1946.
30. 5. Šimon (legis Mařík): Historia evoluo de l' ĉeĥa metio.
3. 6. Hromada: Metalurgio kaj maŝinfabrikado en Ĉeĥoslovakio (laŭ la peto de l' industrio).
6. 6. Hromada: Radio-Revuo VI.
10. 6. Malík: Tragedio de Lidice en vortoj de la prezidento Beneš.
13. 6. Slanina-trupo: Majo 1946 en Ĉeĥoslovakio. Reĝisoris Bezdiček.
17. 6. Slanina-Šolc: Intervjuo pri la someraj kursoj en Doksy.
20. 6. Omelka (legis Bartošík): Kiel esperantistoj havigis al mi la materialon por mia libro Stafeto.
24. 6. Malík: La 22. 6. 41 - atako kontraŭ Sovetunio.
27. 6. Vítek: Mia vojaĝo en Svedio.

La *mallongondaj disaŭdigoj* (nun 25,34 m) okazas jam je la 21-a horo ĈIUTAGE kaj daŭras 30 minutojn.

Mor. Ostrava (Bráfova str. 5.) elsendas nun regule ĉiumarde kaj ĉiuvendrede Esperantajn prelegojn pri vivo en Ĉeĥoslovakio, raportojn pri Esperanto-movado kaj aliajn interesajn prelegojn je la 22,50 horo laŭ *somera mezeŭropa tempo*, ondlongo 325 metroj, t. e. 922 kilocikloj. Povas okazi, ke preleĝo ne komencos precize je la 22,50 horo, do ni petas, ke vi restu kelkajn minutojn ĉe la aparatoj. Ne forgesu sendi al la Radiostacio poŝtkarton konfirmantan vian aŭskultadon.

La temoj dissenditaj el Ostrava (en krampoj tradukinto kaj leginto):

7. 5. Otto Sobotka (Zdeněk Raška): Kio estas nova en Ĉeĥoslovakio.
14. 5. Jindřich Šajnar: (Vladimír Slaný): Ni konstruas Silezion.
21. 5. Jarmila Kobělková (Zdeněk Raška): Ruĝ-armeoj.
28. 5. Josef Teindl (Vladimír Slaný, Zdeněk Raška): Pri prezidento Edvard Beneš.
4. 6. Otto Sobotka (Zdeněk Raška): Kio estas nova en Ĉeĥoslovakio.
11. 6. Doktoro Karel Strejček (V. Slaný): Transporto en Ĉeĥoslovaka respubliko.
18. 6. Josef Linhart (Zdeněk Raška): Konstruado de Ĉeĥoslovaka respubliko kaj sindikata movado.
25. 6. Karel Strejček (V. Slaný): Pri Ĉeĥoslovakaj bankoj.
2. 7. Otto Sobotka (Zdeněk Raška): Kio estas nova en Ĉeĥoslovakio.
9. 7. Otto Sobotka (V. Slaný): Elekto de doktoro Ed. Beneš, prezidento de Ĉeĥoslovaka respubliko.
12. 7. Lubomír Šubrt (Zdeněk Raška): La kulturo de

ĉiutaga vivo.

16. 7. Jaroslava Rašková (V. Slaný): La ĝepatroj kaj infanoj.
19. 7. Vladimír Šmíd (V. Slaný): La planado en industria entrepreno.
23. 7. Dro Vladimír Bartovský (Zdeněk Raška): Kiel juĝistoj observas krimecon de nuntempo.
26. 7. Karel Čapek kaj Hofmeister (Zdeněk Raška): Du rememoroj pri Bernard Shaw.
30. 7. Otto Sobotka (V. Slaný): Ĉeĥoslovakio havas novan registraron.

Hradec Králové (ondolongo 280 metroj), komencos depost 28-an de aŭgusto dissendi esperanto-programojn ĉiun merkredon je la 18,20—18,30 horo de la Mezeuropa somera tempo. La programojn liveras kaj prezentas alterne kluboj en Hradec Králové kaj Pardubice. Krome ĉiun merkredon depost la 7-a de aŭgusto je la 19,30—19,40 horo informas ĉeflinge pri esperanto-novajoj kaj pri sia vojaĝo en Skandinavion Josef Vítek. Aŭskultu kaj konfirmu tion al Východočeský vysílač en Hradec Králové!

Esperanto v cizině.

President Truman pravil v interviewu v říjnu 1945: »Jedna z hlavních překážek mezinárodního přátelství a spolupráce je jazyková různost. Čím větší různost mezi dvěma jazyky, tím je překážka větší. Proměnlivost významu slov dává vznik nedorozuměním. Je těžko rozprávěti pomocí tlumočnicků, protože i jsou-li překlady doslovné, přece zamýšlený význam může být zamlžen«. Těmi slovy president Spojených států vyjádřil fakt, nad nímž počali jeho krajané roku 1945 vážně přemýšleli pod vlivem zkušeností z konference v San Francisku. Konference svým technickým uspořádáním velmi znesnadňovala jakýkoli soukromý počin. Přes to američtí esperantisté podnikli některé informační kroky mezi účastníky konference, jmenovitě dodávající významným členům konference časopis *Amerikia Esperantisto* a jiný propagační a informační materiál.

Britský ministr školství miss Wilkinson o esperantu. Britský poslanec A. Lewis interpeloval ministra školství slečnu Wilkinsovou o nutnosti mezinárodního jazyka, jehož potřeba se projevila při válečných konferencích náčelníků spojených národů, při konferencích organizace spojených národů a při norimberském procesu. Tázal se, zda uvažuje o tom, aby předložila Výchovné a kulturní organizaci spojených národů UNESCO návrh na zavedení esperanta do škol a zda uvažuje o jeho zavedení do škol britských. Slečna Wilkinsonová odpověděla: »Nepochybuji, že požadavek esperanta, aby bylo uznáno za mezinárodní jazyk, určitě bude předložen UNESCO. (Heroldo de Esperanto, 1. VII. 1946.)

Jean Forge, polský esperantista, autor několika původních esperantských románů, který žil ke konci války v Praze a po osvobození velmi úspěšně působil také jako učitel esperanta podle metody P. A. Csehá na škole práce ÚRO, je nyní v Lodži. Do Prahy přišel z Paříže, kde pracoval ve filmu. Z Lodže píše, že neopustil svůj plán vyrobil česko-polský film. Je prvním scenáristou polského filmu.

Holandský ministr W. Drees, čestný předseda 27. (po válce již 2.) sjezdu nizozemské Federace dělnických

esperantistů, napsal do dubnového čís. »Laborista Esperantisto« mimo jiné toto: »Často se stává, že se pochybuje o tom, zda esperanto se může stát zprostředkovací řečí národů? Německý jazyk je rozhodně dosti vyloučen, francouzský hodně odstrčen. Bude snad vítězit angličtina? Je jasné, že s tím nelze počítat. Nemluvme o stále rostoucím sebevědomí v Jižní Americe a o změnách stycích v dálném Orientě. V Evropě již se rýsuje potřeba jedné pomocné řeči, takové, která není zároveň jazykem některého národa. Právem mi napsal jistý československý esperantista, že se zdá, jako kdyby nebezpečí nesnadného dorozumívání v Evropě vzrůstalo. Před válkou byla dorozumívacím pojítkem němčina, nejen skandinávské země a Nizozemí, ale též Polsko, Československo, Maďarsko a balkánské státy používaly němčiny nejen ve stycích s Německem, ale též mezi sebou a hlavně o mezinrodních sjezdech. Ale nyní, kdy tak silně cítíme nenávisť ke všemu německému, zamítá se použití tohoto jazyka. Na západě vzrůstá význam angličtiny, na východě, zejména u slovanských národů, stává se dorozumívacím prostředkem ruština... Vidíme, že nesnáze se vzájemným dorozuměním jsou známy i mezi státníky, kteří vedou nyní svět. Pro nás ovšem nejprve je důležité, abychom pomohli svému národu a jeho stykům s ostatními národy. Je proto mnoho důvodů, abychom pracovali s novým a horlivým zaujetím o otázce zavedení *esperanta*... W. Drees je mnohaletý esperantista, jenž jazyk dokonale ovládá. Nedávno odpověděl naší školské komisi dopisem v bezvadném esperantu.

Esperanto v Rakousku. Jakmile bylo možno psát i do cizozemská, objevovalo se mnoho insertů z Rakouska nabízejících se ke korespondenci s cizinou. Pravidlem končily žádosti, aby zájemce poslal se svým hlášením také papír na odpověď, neboť je o papír v Rakousku nouze. Netrvala ta nouze příliš dlouho, nebo snad si Rakušané příliš libují v ukazování svých ran, neboť už v březnu 1946 vyšlo prvé číslo věstníku *Mitteilungsblatt für Mitglieder Funktionäre atd des Esperanto* v rozsahu ne menším než je náš »*Esperantista*«. V neděli 31. března 1946 konala se valná schůze obnovené federace rakouských esperantistů (*Österreichischer Esperantisten-Föderation*) za účasti 250 delegátů z Vídně a okolních měst. Federace funguje podle zprávy pokladní od 22. 7. 1945, a měla do valné hromady 952 členů. Podle rakouských předpisů nemohou býti bývalí nacisté přijímáni za činné členy, ani nesmějí býti funkcionáři místních odboček. Ti, kdož byli prostými členy NSDAP, platicími toliko příspěvky, mohou býti přijímáni jako hospitanti na dobu tří let, jak se usnesli tři demokratické strany rakouské. Bývalí významnější funkcionáři nacistické strany a ti, kdož denuncovali nebo páchali jiné zlo, nebudou vůbec připuštěni v řady esperantistů, jak bylo na návrh předsednictva valnou hromadou schváleno. Schůzi poslali pozdravné dopisy spolkový kancléř inž. Figl, ministr školství dr. F. Hurdes, ministr lidové výživy dr. H. Frenzl (tento v esperantu) a vídeňský starosta generál dr. Th. Körner. Jako hosté byli schůzi přítomni zástupce ministerstva dopravy dr. J. Polnauer, zástupce Rakouské středoevropské společnosti šéfredaktor V. Klomfar, ředitel musea hodinářského Rudolf Kaftan. Vídeňská dělnická komora a Kulturní úřad města Vídně, daly federaci subvenci po 1000 šil. Čestné předsednictví rakouské federace přijal rektor Vysoké školy pro světový obchod prof. dr. Franz Dörfel. Oficiální podpora esperanta je v Rakousku zřejmě větší než u nás.

Esperanto v Australii za války kvetlo. Zpravodaj jejich národního svazu Australia Esperanto-Asocio G. Hillerman referuje: »Za válečných let náš svaz zvýšil svoji činnost s tím osobitým cílem, aby zajistil život hnutí v těch temných dnech. Aby zajistilo, že tohoto cíle nebude zapomenuto, vyhlásilo představenstvo heslo: »Opatrujme svůj svatý plamen!« Po celý rok 1945 trvala propagační práce. V Queenslanddu pp. Littleton a Wanmer konali veřejné přednášky, v nichž ukazovali na svízele jazykového problému. Rozhlasová diskuse ze stanice v Brisbane měla veliký ohlas mezi posluchačstvem, jak dosvědčuje korespondence ze všech států austrálských. Přednášky o esperantu vysílaly stanice Victoria, Shepparton (3SR), Perth (6WN). Na odborné škole v Perth byl zařazen kurs esperanta. Písemný kurs F. Pitta měl velký ohlas. Orgánem svazu je měsíčník La Rondo«.

Esperanto v Bulharsku. O novém duchu demokratického Bulharska čteme s potěšením opravdu bratrským slova jednatele Svazu bulharských esperantistů Vitali Julzariho: »Po 9. září 1944, kdy s pomocí rudé armády partyzánské čety svrhly fašistický režim, otevřely se esperantskému hnutí skvělé výhledy. Nová lidově demokratická vláda zaručuje plnou svobodu pro rozvoj našeho hnutí. Již za několik týdnů po osvobození byly obnoveny skoro všechny esperantské spolky, ba začaly se už zakládati nové. V mnohých místech začaly kursy

pro začátečníky i pokročilé. Vyšla ihned nová vydání tří učebnic, v celkovém počtu 20.000 ex., z nichž polovina je již vyprodána. Na sjezdu v Sofii 3.-4. září 1945 bylo 150 delegátů ze všech částí země a více než 400 hostů. Orgánem hnutí je velmi pěkná měsíční revue Internacia kulturo, jejíž první ročník právě končí.

Desátá výroční zpráva Laboratoria pro rostlinnou patologii fy J. E. Ohlsens Enkes v Dánsku, obsahuje jako obvykle resumé v esperantu. Letos má resumé seznam kmenů odborných výrazů z fytopathologie a mykologie, které chybí v esperantském úplném slovníku Plena vortaro. Přednostou laboratoria je Dr. Paul Neergaard.

Všesvětový svaz učitelů esperantistů (Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistoj TAGE), který vydával před válkou měsíčník Internacia Pedagogia Revuo (posledně v Holandsku), obnoví činnost. Přípravných prací se ujala Federace švédských učitelů esperantistů Sveda Instruista Esperanto-Federacio v Göteborgu V, Fägelångaregatan 20. Mezi čs. esperantisty bylo před válkou mnoho učitelů. Bylo by dobře, kdyby se sami hlásili ku spolupráci. Jejich přihlášky přijímá T. Kilián, prof. v Třebíči.

Příští světové skautské jamboree bude 1947 ve Francii. Esperanto bude mezi oficiálními jazyky. Také večkeré zprávy budou vydávány v esperantu.

INTERNACIA KULTURO.

Monata, grandformata, 16-paĝa gazeto, eldonata de Bulgara Esperanto-Asocio. La gazeto traktas kulturproblemojn kaj organizas amasan internacian korespondadon.

Riĉe ilustrita, redaktata nur en Esperanto. Enhavo varia kaj interesa: rakontoj, versajoj, artikoloj, belartaj pentraĵoj, sciigoj pri la Esperantomovado, multaj korespondadresoĵ k. a.

Ĝi senpage presigas adresoĵn de korespondemuloj. Jara abono por 10 n-roj Kĉs 70,—.

Esperanto-Asocio en ĈSR, Praha 47.

Plej diversajn teksaĵojn liveras avantaĝe s-no

JOSEF SVÁROVSKÝ,
Tanvald 179, tel. 10.

Samideanoj sendu por rekompenco adresoĵn de samfakaj komercistoj kaj ĉiuspecaj interesantoj de via loko.

Ofertoĵ kaj specimenoĵ sendataĵ.

ESPERANTISTA.

Revuo por Esperanto-Movado en ĈSR. Oficiala organo de Esperanto-Asocio en Ĉeĥoslovaka Respubliko. Redaktoro Dr Stan. Kamarýt.

Esperanto Asocio en ĈSR en Praha 47 kunigas ĉiujn ĉefajn esperantistojn en Ĉeĥoslovakio kaj organizas ilian laboron.

La slovakaĵn esperantistojn kunigas Slovaka Esperantista Societo en Bratislava. Slovaka propaganda gazeto »Esperantisto slovaka« aperas en Žilina. La ambaŭ naciaĵ asocioĵ laboras en plena akordo klopodante en siaĵ sferoĵ pri la plej funda disvastigado de nia lingvo.

Abonpago por fremdlando 1,20 dolaroj (usonaj) aŭ 6 frankoj svisaj aŭ 68 Kĉs.

Pagu per poŝta pagilo al Svaz esperantistů Praha, konto de pšp 9.602.

Předplatte si nejlacinější esperantský časopis
»LA JUNA VIVO!«

Ročně 12 ilustrovaných čísel, celkem 250 stran, zábavná i poučná četba, informace esperantské mládeže z celého světa.

Roční předplatné Kĉs 30 zašlete na adresu:

Jaromír Jermář, Praha XIII, Jablonořová 23.

Vychází měsíčně (10krát do roka). Majitel, vydavatel, a nakladatel Svaz esperantistů ĈSR v Praze 47. Redaktor Dr. Stan. Kamarýt. Ročně 70 Kĉs s členstvím. Bez členství 60 Kĉs. Ti skem Jar. Strojila v Přerově. Účast na poštovní novinové službě povolena ředitelstvím pošt v Brně čís. jedn. IA-4-2370-0/37132 - 15. 3. 46. Dohlédací poštov. úřad Přerov 2.